

Vlaanderen
is omgeving

RUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug

Participatiemoment Startnota 15 februari 2022

DEPARTEMENT
OMGEVING

DISCLAIMER: deze toelichting is een informatief stuk dat gebruikt is op het publieke participatiemoment. Deze toelichting maakt formeel geen deel uit van de ter inzage gelegde stukken. Enkel de startnota zélf vormt het voorwerp van de publieke consultatie.

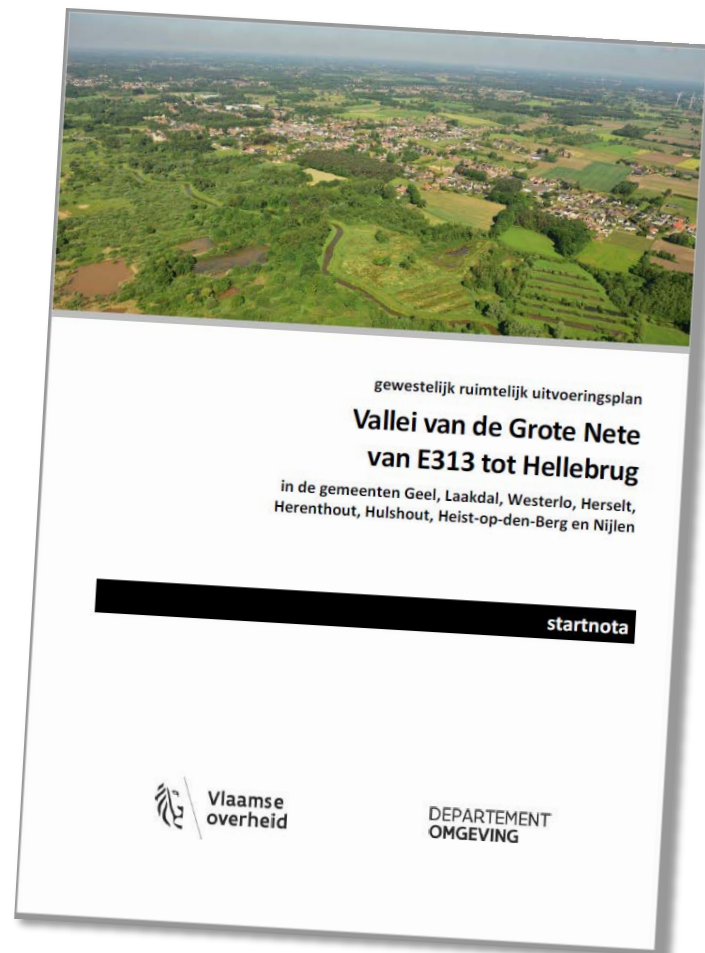
Vlaanderen
is omgeving

Deel 1. Toelichting

DEPARTEMENT
OMGEVING

Deel 1. Toelichting

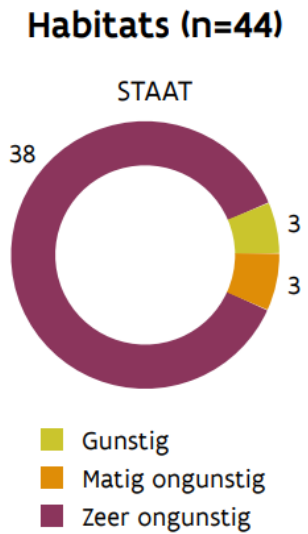
- ▶ Uitdagingen voor de vallei van de Grote Nete
- ▶ Proces opmaak RUP
- ▶ Relatie met Sigmaproject
- ▶ Plandoelstellingen en planvoornemen RUP
- ▶ Bepalen te onderzoeken milieueffecten

Uitdagingen voor de vallei van de Grote Nete

- Knelpunten en opgaves voor de open ruimte zijn bijzonder groot
 - Ecosystemen onder druk
 - Europese natuurdoelen voor 2020 niet gehaald

STREEFDOEL EU 2020	TOESTAND 2020
1 VOER DE HABITAT- EN DE VOGELRICHTLIJN VOLLEDIG UIT STOP DE ACHTERUITGANG EN BEREIK EEN AANZIENLIJKE EN MEETBARE VERBETERING VAN DE TOESTAND VAN SOORTEN EN HABITATS	De meeste habitats en soorten van Europees belang verkeren in een ongunstige toestand. Verschillende van die habitats en soorten zijn dankzij herstel- en beheermaatregelen verbeterd, maar enkele zijn er nog op achteruitgegaan. Tegen 2020 moeten in Vlaanderen 16 geselecteerde habitats in een gunstige of verbeterde staat van instandhouding verkeren ten opzichte van 2007. Slechts de helft van de habitats verkeert momenteel met zekerheid in een gunstige of verbeterde toestand ten opzichte van 2007. Alvast 1 habitat is nog achteruitgegaan. Om tegen 2050 een goede staat van instandhouding voor alle habitats en soorten te bereiken, is het noodzakelijk dat de impact van de milieudruk veel sneller afneemt dan op dit moment het geval is. Na een dalende milieudruk, is er de laatste jaren sprake van een stabilisatie. De Vlaamse beleidsdoelen voor 2020 zijn niet gehaald, de vooruitgang is onvoldoende.

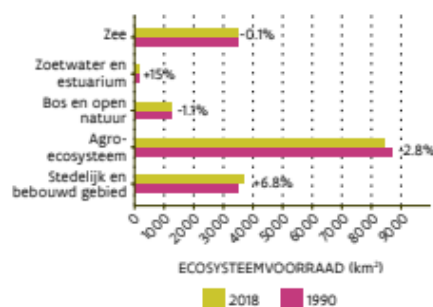

38 van de 44 Europese habitattypes zijn in een ‘zeer ongunstige staat’ !

DE BIODIVERSITEIT ONDER DRUK

LANDGEBRUIKS- VERANDERING

De verstedelijking blijft toenemen.

De toename van stedelijk en bebouwd gebied en de afname van landbouw zijn de voornaamste landgebruiksveranderingen.

VERSNIPPERING

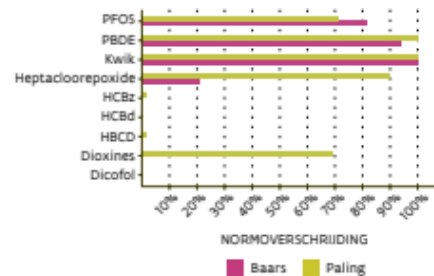
De versnipperingsgraad van natuur is zeer hoog.

Bijna 90% van de natuurclusters is kleiner dan 1 ha en 27% van de totale oppervlakte natuur is verdeeld over gebiedjes die kleiner zijn dan 10 ha.

VERONTREINIGING

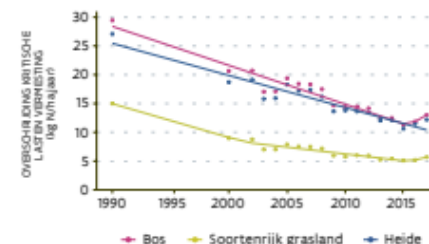
Gevaarlijke stoffen blijven aanwezig.

Baars en paling bevatten te hoge concentraties moeilijk afbreekbare stoffen.

VERMESTING EN VERZURING

De sterke daling van vermessing stagneert.

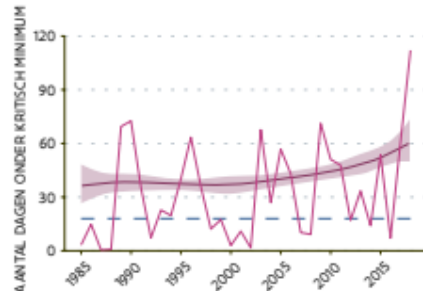
De kritische last voor vermessing is sterk gedaald, maar stagneert en blijft te hoog om natuurdoelen te halen.

DE BIODIVERSITEIT ONDER DRUK

VERDROGING

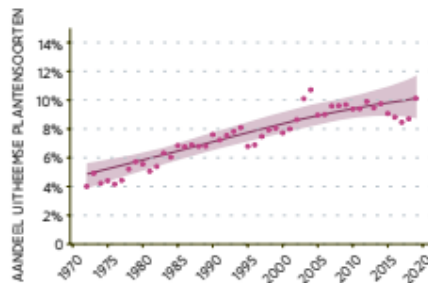
Verdroging neemt toe.

Het grondwaterpeil in grondwaterafhankelijke vegetaties bevindt zich steeds vaker onder een kritische drempelwaarde.

INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN

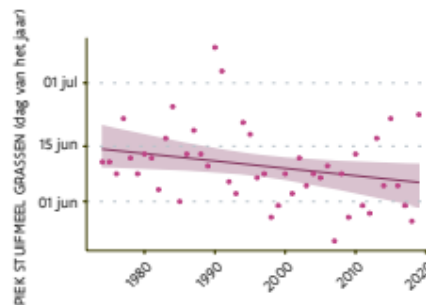
Invasieve uitheemse planten- en diersoorten vormen een toenemende bedreiging.

Het aandeel uitheemse plantensoorten per km² neemt toe.

KLIMAAT-VERANDERING

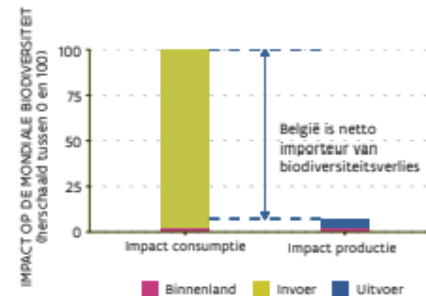
De timing van seizoensgebonden natuurlijke processen verandert en dat brengt ecologische netwerken uit balans.

Het piekmoment van de stuifmeelproductie bij grassen vindt steeds vroeger plaats.

DRUK OP DE BIODIVERSITEIT WERELDWIJD

Onze consumptie, productie en handel oefenen een grote druk uit op de biodiversiteit in het buitenland.

Meer dan 95% van het biodiversiteitsverlies door onze consumptie treedt op in het buitenland.

ECOSYSTEMEN IN VLAANDEREN

KUSTDUINEN

- Kustduinen en strand vormen een strook van 67 km lang langs de kust; de oppervlakte blijft stabiel
- Dynamische processen en habitats gaan achteruit; bijna 40% van de typische duinbiodiversiteit is verdwenen, (ernstig) bedreigd of kwetsbaar

STEDELIJK EN BEBOUWD GEBIED

- 1/3 van Vlaanderen is stedelijk en bebouwd gebied
- In 12-18% van Vlaanderen is de bodem effectief bebouwd of verhard

36% Bebouwd of verhard
44% Groen, water of landbouw
20% Onbekend

HEIDE

- Oppervlakte neemt beperkt toe door herstelmaatregelen
- Typische soorten worden in hun voortbestaan bedreigd

BOS

- De totale oppervlakte blijft stabiel maar is sterk versnipperd
- Lichte verbetering van natuurlijkheid en soortenrijkdom
- Aandeel beschadigde bosbomen stijgt

16% Oud bos

OPPERVLAKTEWATEREN

- 24.000 km waterlopen en 16.000 ha stilstaande wateren
- <1% is in een goede ecologische toestand; door de gebrekkige structuurkwaliteit en verontreiniging blijven de kwaliteitsdoelen veraf

MOERAS

- Sinds 1950 is 95% van de oppervlakte verloren gegaan
- De oppervlaktes zijn klein en versnipperd; typische soorten worden in hun voortbestaan bedreigd

NOORDZEE

- Geen goede milieutoestand
- De zeebodem wordt sterk verstoord door visserij, installatie van windmolenparken, pijpleidingen en zandwinning

AGRO-ECOSYSTEMEN

- Oppervlakte van soortenrijke/blijvende graslanden daalt, maar de laatste jaren minder sterk
- Dit ecosysteem heeft negatieve impact op andere ecosystemen
- Biodiversiteit is laag en gaat verder achteruit

6% Halfnatuurlijk grasland
63% Akker
24% Cultuurgrasland
7% Overige

3.454 KM²

53%

<0,5%

<0,5%

33%

<1%

10,3%

2,4%

Moeras is het meest zeldzame ecosysteem in Vlaanderen. Het is een bondgenoot in de strijd tegen verdroging, overstromingsrisico en de klimaatverandering. Om onze moerassen structureel te herstellen, is een aanpassing van het landgebruik op landschapsschaal nodig.

Moerassen zijn met een oppervlakte van minder dan 0,5 procent het meest zeldzame ecosysteem in Vlaanderen. Sinds 1950 ging 95 procent van de moerasoppervlakte verloren. De resterende gebieden zijn meestal klein en sterk versnipperd. Vier vijfde van de moerassen bestaat uit rietland, de rest zijn veenhabitats met een hoge natuurbehoudswaarde. Veertien procent van alle Vlaamse Rode Lijst-soorten is gebonden aan moerassen. Moerasvegetatie is overal in Vlaanderen juridisch beschermd. Ongeveer 30 procent van de moerasoppervlakte bevindt zich in reservaatgebied.

De zeven moerashabitats van Europees belang bevinden zich allemaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Ze zijn te klein en te versnipperd, hebben een slechte habitat-kwaliteit en hun toekomstperspectieven zijn ongunstig. Van drie habitats verbeterd de trend licht. Van de 358 onderzochte planten- en diersoorten die aan moeras zijn gebonden, is 7 procent in Vlaanderen uitgestorven, bevindt 31 procent zich op de Rode Lijst (ernstig bedreigd, bedreigd of kwetsbaar) en is 18 procent bijna in gevaar. Dat herstel van moerasgebieden mogelijk is, blijkt uit succesverhalen zoals de Grote Netevallei,

de Demerbroeken en de Vallei van de Zwarte Beek. Vooralsnog realiseren die gebieden een te beperkte toename in oppervlakte en kwaliteit om de staat van instandhouding van moerassen op het niveau van Vlaanderen structureel te verbeteren.

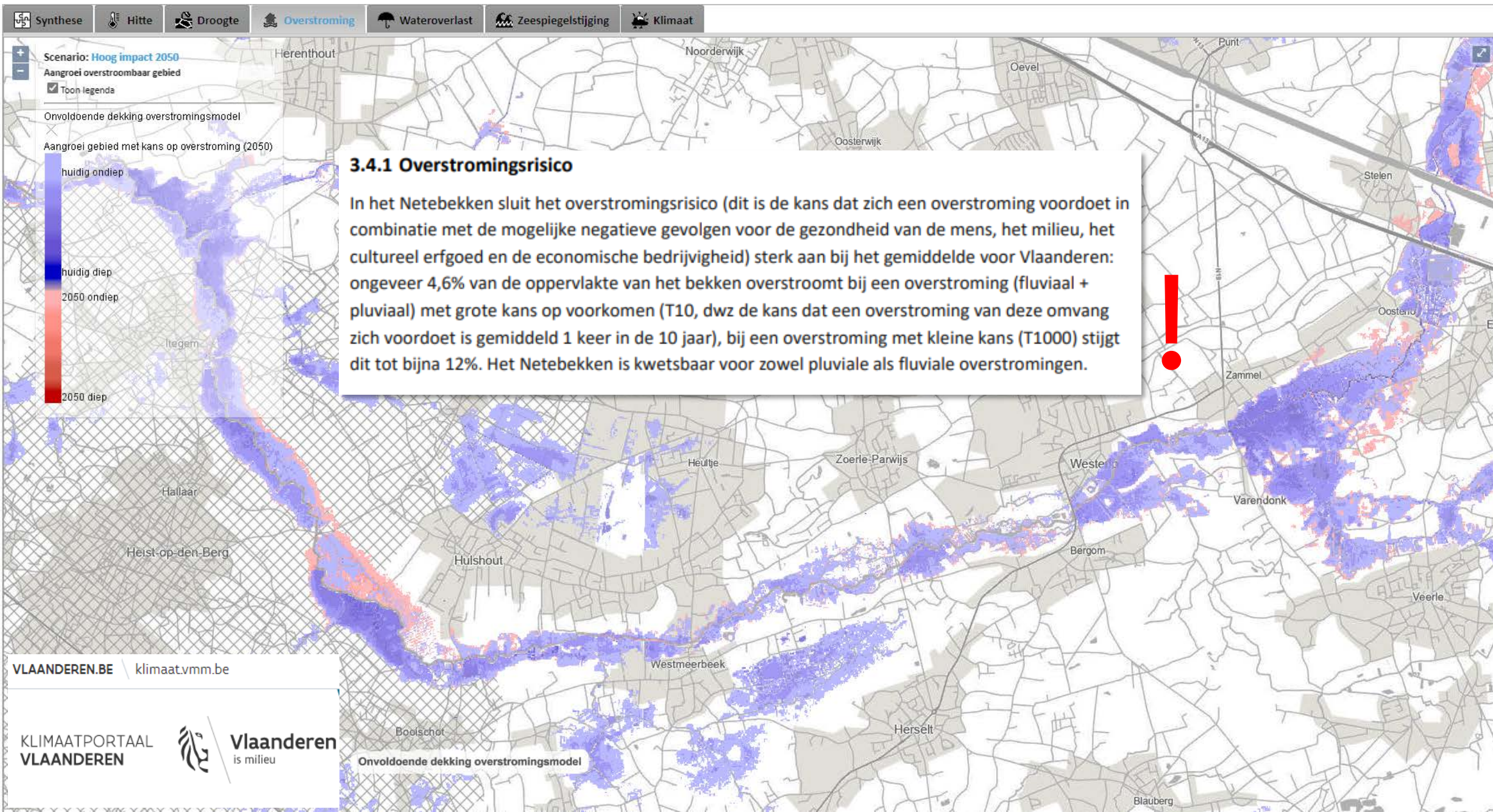
Vermesting via lucht, water en bodem vormt de belangrijkste druk op moerashabitats. Ook bij dalende deposities kunnen de effecten van historische verontreiniging nog lang naijlen. Vermesting versterkt en versnelt processen van natuurlijke successie, zoals rietvorming en verruiging, waardoor intensiever beheer nodig is. Naast vermisting hebben moerassen ook te lijden onder verdroging ten gevolge van waterwinning en veranderingen in de hydrologie door drainage. De klimaatverandering versterkt dat effect.

Moerassen bieden natuurgebaseerde oplossingen voor diverse maatschappelijke uitdagingen. Door hun sponswerking vertragen ze bij hevige regenval de afvoer van water en helpen ze om overstromingsrisico's te beperken. Doordat ze water geleidelijk afgeven, verlichten ze ook droogtestress. Moerasbodems bevatten aanzienlijke koolstofstocks. Door die te beschermen, wordt op korte termijn een bijdrage geleverd aan de klimaatdoelstellingen. Het herstel van moerassen, en wetlands in het algemeen, doet de natuur opleven en verzekert belangrijke watergerelateerde ecosystemendiensten. Omdat moerassen afhankelijk zijn van grondwater, wordt hun instandhouding voor een belangrijk deel bepaald door het landgebruik en het waterbeheer buiten de beschermde en beheerde gebieden. Om ze structureel te herstellen, is een aanpassing nodig van het landgebruik op landschapsschaal.

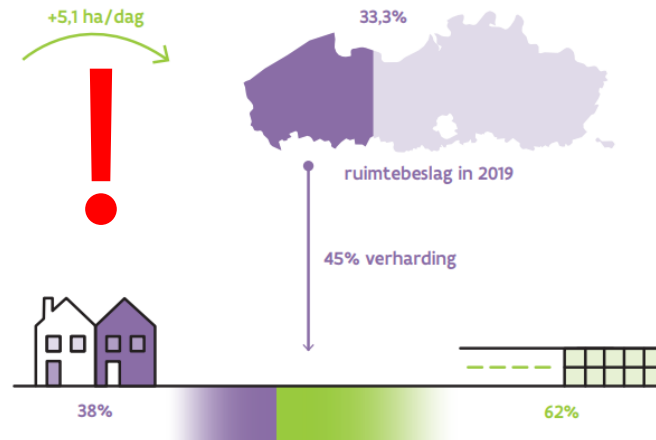
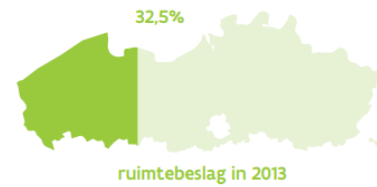

Ingrepen in de 20ste eeuw zoals het verdiepen van de Grote Nete en draineren van de vallei zorgden voor een verlaging van de grondwaterstanden, verdroging van de vallei en het verdwijnen van natte graslanden.

Klimaatverandering: aangroei kans op overstromingen (2050)

Toename van het ruimtebeslag 2013-2019

<https://omgeving.vlaanderen.be/ruimterapport>

◀ Vlaanderen heeft een hoog ruimtebeslag en het neemt nog elke dag toe.

◀ Een groot deel van Vlaanderen is verhard en de verharding blijft toenemen. 3/5 van de verharding is niet bebouwd.

■ ruimtebeslag 2013

■ bijkomend ruimtebeslag 2019

Beleid om uitdagingen in de vallei Grote Nete aan te pakken

► Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997)

- Afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)
- Bindende kwantitatieve bepalingen inzake landbouw, natuur en bos
- Gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie regio Neteland (2005-2007)
- Programma op te maken gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen o.a. voor Grote Nete

► Geactualiseerd Sigmaplan 2005-2030

- Beveiligen Schelde-estuarium tegen overstromingen + realiseren kwalitatieve riviernatuur
- Sigmaproject Grote Nete: 850 ha hoogwaardige natte natuur (wetland)

► Vlaams Regeerakkoord 2019-2024

- Prioritair inzetten op uitvoering Sigmaplan + realisatie Natura 2000

► Blue Deal 2021

- Relancemiddelen inzetten voor realiseren natte natuurprojecten zoals Sigmaproject Grote Nete.

► Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

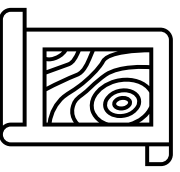
- Herstel van de natuurlijke vallei van de Grote Nete (natte natuur)
- Goede toestand waterkwaliteit tegen 2033

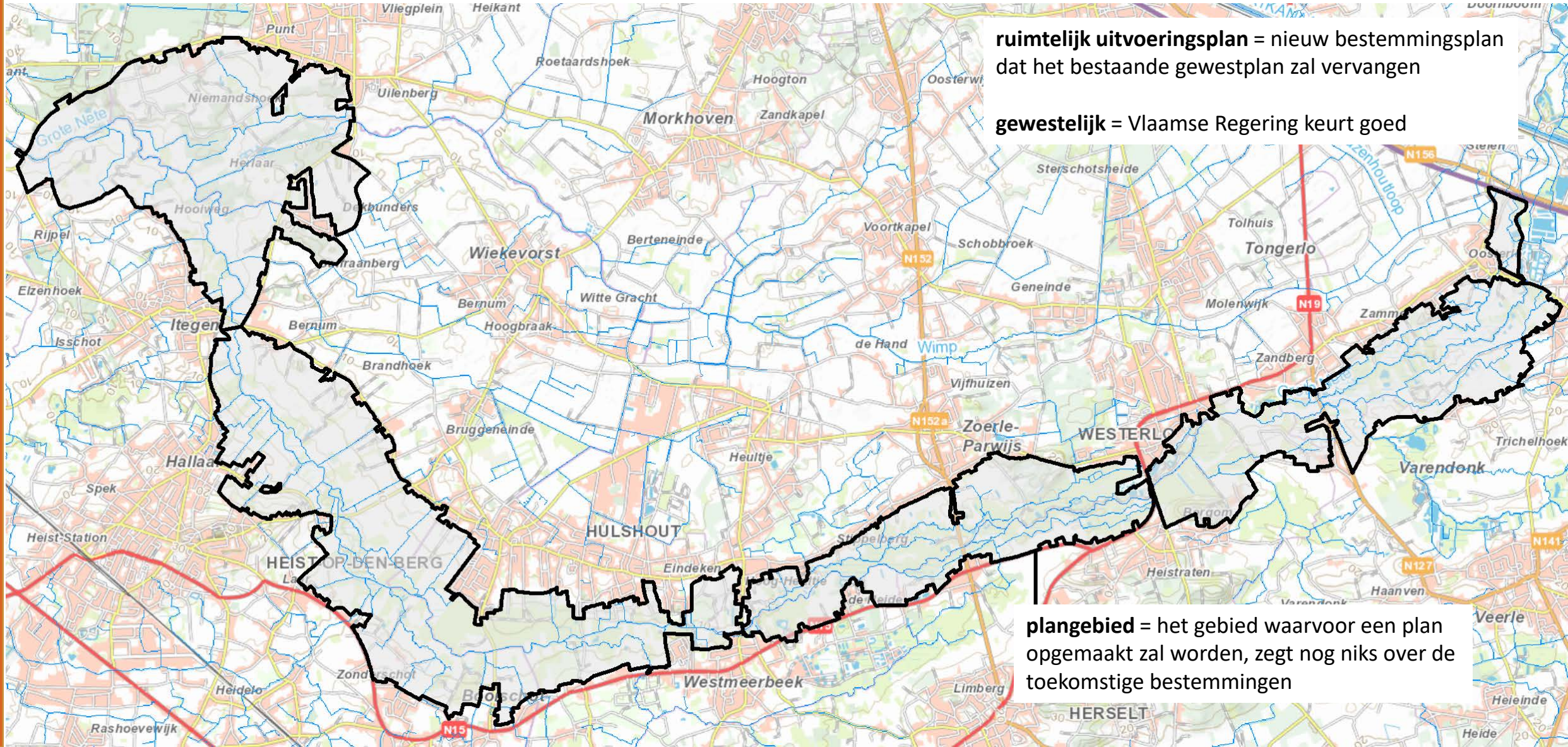
Blue Deal

De strijd tegen droogte

Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

- Plangebied = valleisysteem Grote Nete van E313 (Geel) tot Hellebrug (Nijlen)

ruimtelijk uitvoeringsplan = nieuw bestemmingsplan dat het bestaande gewestplan zal vervangen

gewestelijk = Vlaamse Regering keurt goed

plangebied = het gebied waarvoor een plan opgemaakt zal worden, zegt nog niks over de toekomstige bestemmingen

Waarom een nieuw proces?

► In periode 2010-2018 werd reeds gewerkt aan een RUP Grote Nete

- vooroverleg met stakeholders tussen 2010-2015
- plenaire vergadering over voorontwerp RUP en goedkeuring MER-screening in 2017
- maar geen beslissing Vlaamse Regering over voorstel ontwerp RUP in 2018
- ondertussen wijziging wetgeving: integratie plan-MER in RUP-procedure in zgn. 'geïntegreerd planningsproces'
- Vlaamse Regering beslist oude RUP-procedure stop te zetten en formeel 'opnieuw' te beginnen volgens procedure geïntegreerd planningsproces

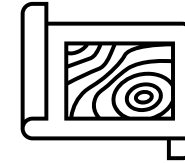
► Volledig nieuw planningsproces

- **startnota** goedgekeurd door Vlaamse Regering op 17 december 2021
- focus op realiseren Sigmaproject cfr. prioriteiten Vlaamse Regering 2019-2024

Wie maakt het plan?

► Administratieoverschrijdend planteam Vlaamse Overheid

- Departement Omgeving
 - Departement Landbouw en Visserij
 - Agentschap voor Natuur en Bos
 - Agentschap Onroerend Erfgoed
 - Vlaamse Milieumaatschappij
 - De Vlaamse Waterweg NV
-
- externe MER-deskundigen TRACTEBEL

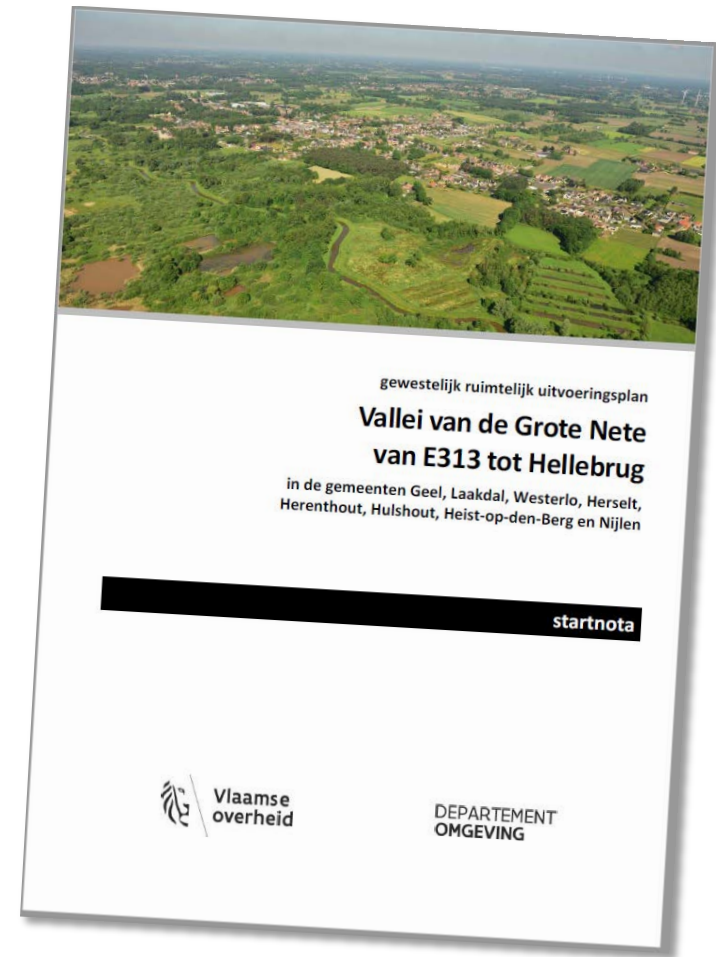
Wat staat er wel/niet in de 'startnota'?

► WEL

- beschrijving van het gebied waarvoor een plan gemaakt zal worden ('plangebied')
- doelstellingen van het plan en het planvoornemen
- analyse van de plannings- en beleidscontext
- analyse van de bestaande feitelijke en juridische toestand van het plangebied
- selectie van de relevante te onderzoeken milieueffecten op planniveau

► NIET

- bestemmingen en voorschriften op perceelsniveau
- volgt in de planvormingsfase en na onderzoek milieueffecten
- openbaar onderzoek daarover na voorlopige vaststelling van het ontwerp-RUP

Wat zal het RUP wel/niet vastleggen?

► WEL

- bestemmingen op perceelsniveau
- stedenbouwkundige voorschriften

► NIET

- mogelijkheden voor zonevreemde gebouwen
 - generieke regelingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- eigendommen
- inrichting en beheer van open ruimte
- inrichting van de overstromingsgebieden
 - voorwerp van de omgevingsvergunningsaanvragen voor de concrete uitvoering van het Sigmaproject

Geïntegreerd planningsproces in vijf stappen

► Startnota

- goedgekeurd door de Vlaamse Regering 17 december 2021
- planvoornemen, alternatieven en voorstel van scoping milieueffecten
- publieke consultatie 25 januari tot en met 25 maart 2022

► Scopingnota

- te onderzoeken milieueffecten in plan-MER

► Voorontwerp RUP (+plan-MER)

- voorstel bestemmingen en voorschriften
- plenaire vergadering met adviesvraag aan besturen en adviserende instanties

► Ontwerp RUP (+plan-MER)

- voorlopig vast te stellen door de Vlaamse Regering
- openbaar onderzoek

► RUP

- definitief vast te stellen door de Vlaamse Regering

Doel inspraak over startnota

- ▶ **Wat niet:** geen ‘openbaar onderzoek’ i.f.v. formuleren van bezwaren of opmerkingen over concrete percelen
 - komt later, als er een concreet planvoorstel is op perceelsniveau = openbaar onderzoek over ontwerp RUP
- ▶ **Wél:** ‘inspraakreacties’ over
 - plandoelstellingen
 - voorgenomen plan en de alternatieven
 - te onderzoeken milieueffecten op planniveau
- ▶ **Niet het voorwerp van deze consultatie**
 - Impact van het Sigmaproject = plan-MER Sigmaproject is reeds opgemaakt en goedgekeurd
 - Specifieke inrichtingsplannen Sigmaproject = voorwerp van omgevingsvergunningsaanvragen

Plandoelstellingen RUP Grote Nete

- ▶ behouden en versterken uitgesproken natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete met ruimte voor natuurlijke waterberging
- ▶ creëren van ruimte voor de realisatie van de natuur- en veiligheidsdoelstellingen van het Geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Grote Nete
- ▶ behouden en versterken van samenhangende boscomplexen
- ▶ vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden in de vallei van de Grote Nete
- ▶ behouden en versterken van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw in de vallei van de Grote Nete
- ▶ vrijwaren van samenhangende gebieden voor land- en tuinbouw grenzend aan de vallei van de Grote Nete

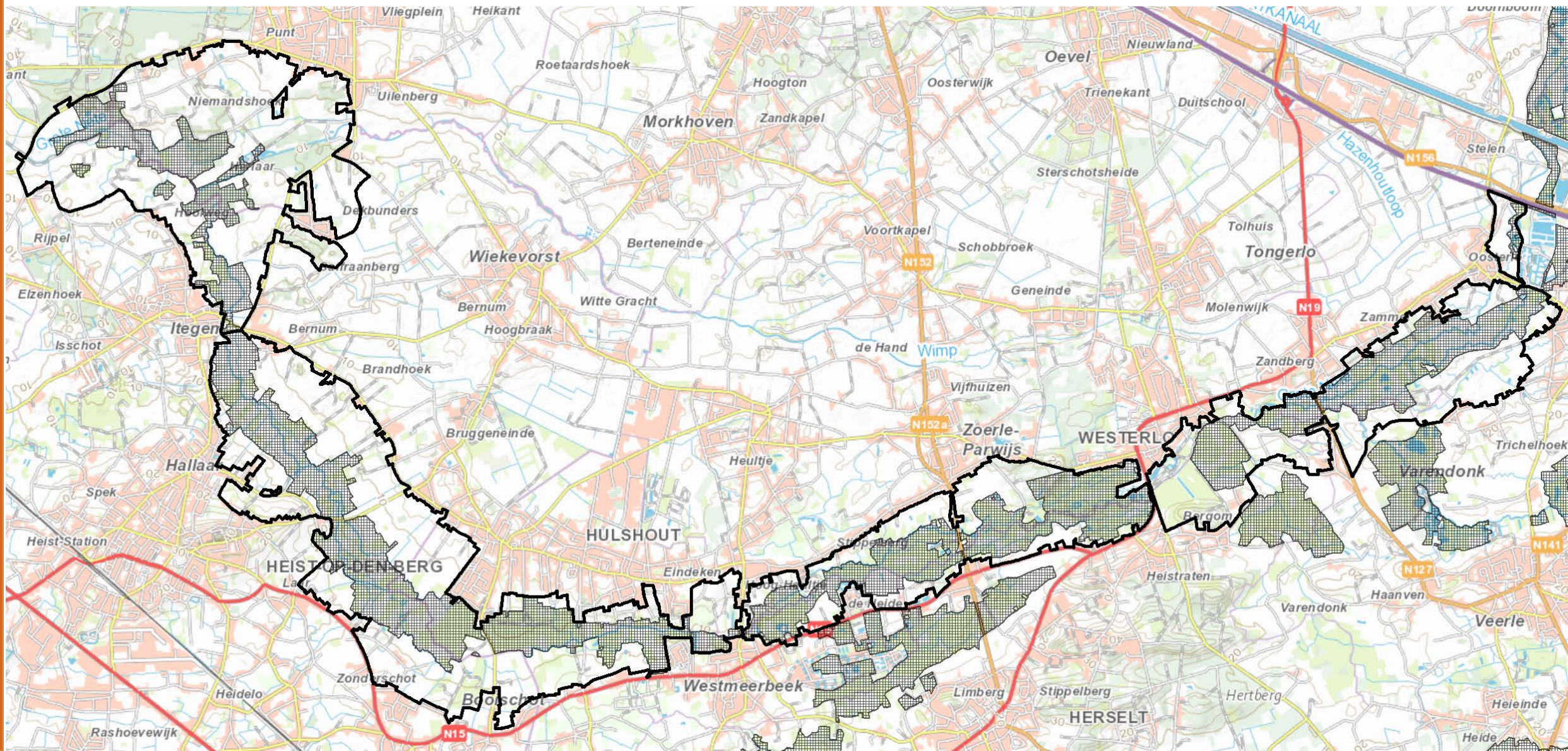
Ruimtelijke visie landbouw, natuur en bos regio Neteland (2006-2007)

- www.vlaanderen.be/agnas
- <https://omgeving.vlaanderen.be/regio-neteland>

Vlaams Ecologisch Netwerk

- ▶ afbakening fase 1 spoor decreet natuurbewoud + GRUP Grote Nete fase 1
- ▶ voltooiën afbakening VEN door bijkomende natuur- en bosgebieden vast te leggen (fase 2)

Natura 2000: SBZ-H Bovenloop Grote Nete met Zammelsbroek

- Instandhoudingsdoelen vastgesteld door de Vlaamse Regering in 2014

Europese natuurdoelen deelgebied “Zammelsbroek, Varendonk en Witbergen”

In het Zammels Broek kunnen via ingrepen in de Grote Nete en de drainagegrachten de grondwaterstanden voldoende opgetrokken worden om **ca. 125 ha extra leefgebied te creëren voor vogels van grootschalige rietmoerassen** (roerdomp, woudaap, porseleinhoen en bruine kiekendief).

Dit leefgebied bestaat grotendeels uit waterriet aangevuld met grote zeggenvegetaties en open water. Het minder te vernatten deel van het Zammels Broek (> 60 ha) zal ingericht worden als **een mozaïek van graslanden en ruigtes** als foerageergebied voor bruine kiekendief en potentieel leefgebied voor kwartelkoning. Door de natuurdoelen in het aangrenzende Trichelbroek hierop af te stemmen kan voor grotere en dus stabielere deelpopulaties van deze soorten leefgebied gecreëerd worden.

Fysisch systeem

► Overstromingsgevoelige gebieden

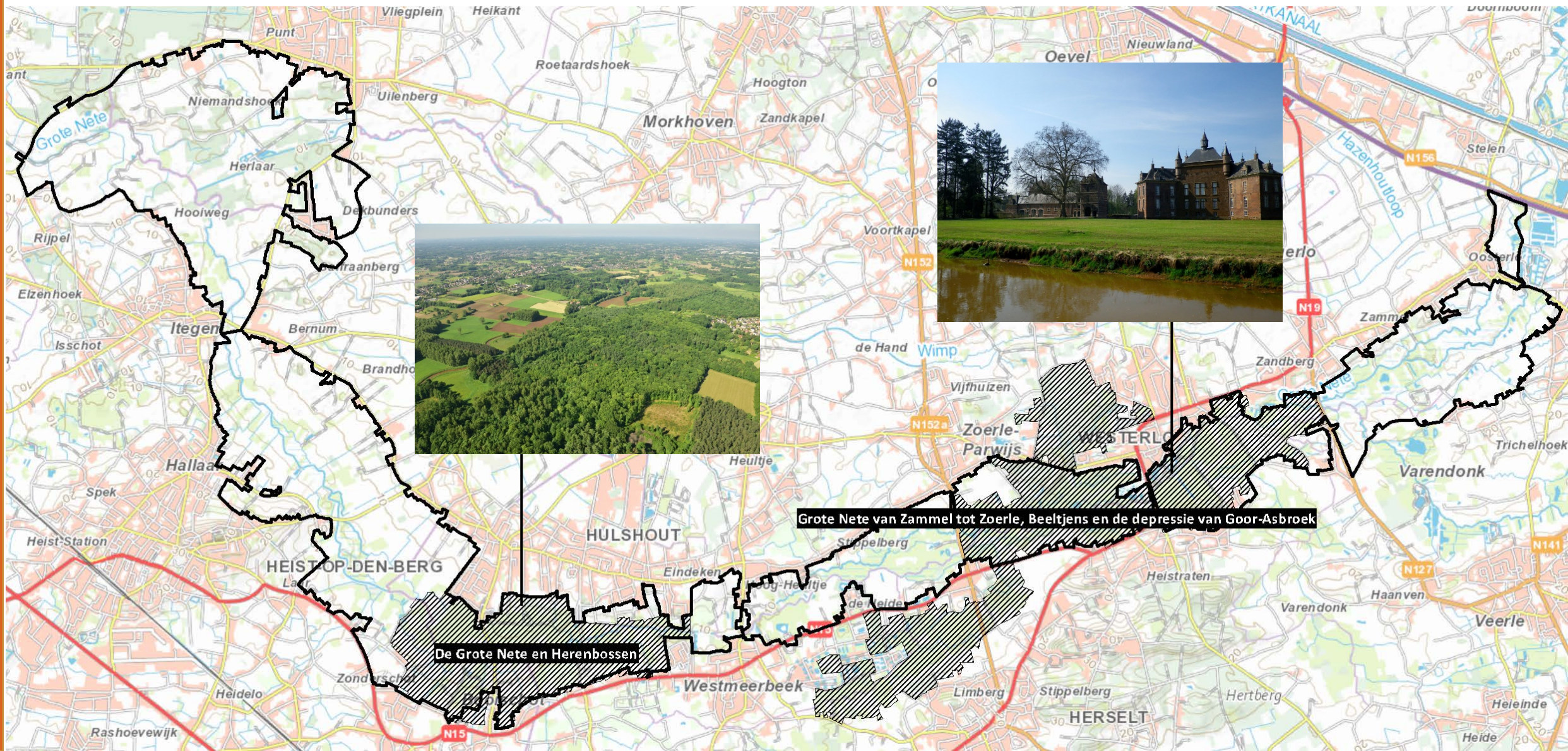
De vallei van de Grote Nete is een groot aaneengesloten van nature overstroombaar valleigebied

- Effectief overstromingsgevoelig
- Mogelijk overstromingsgevoelig

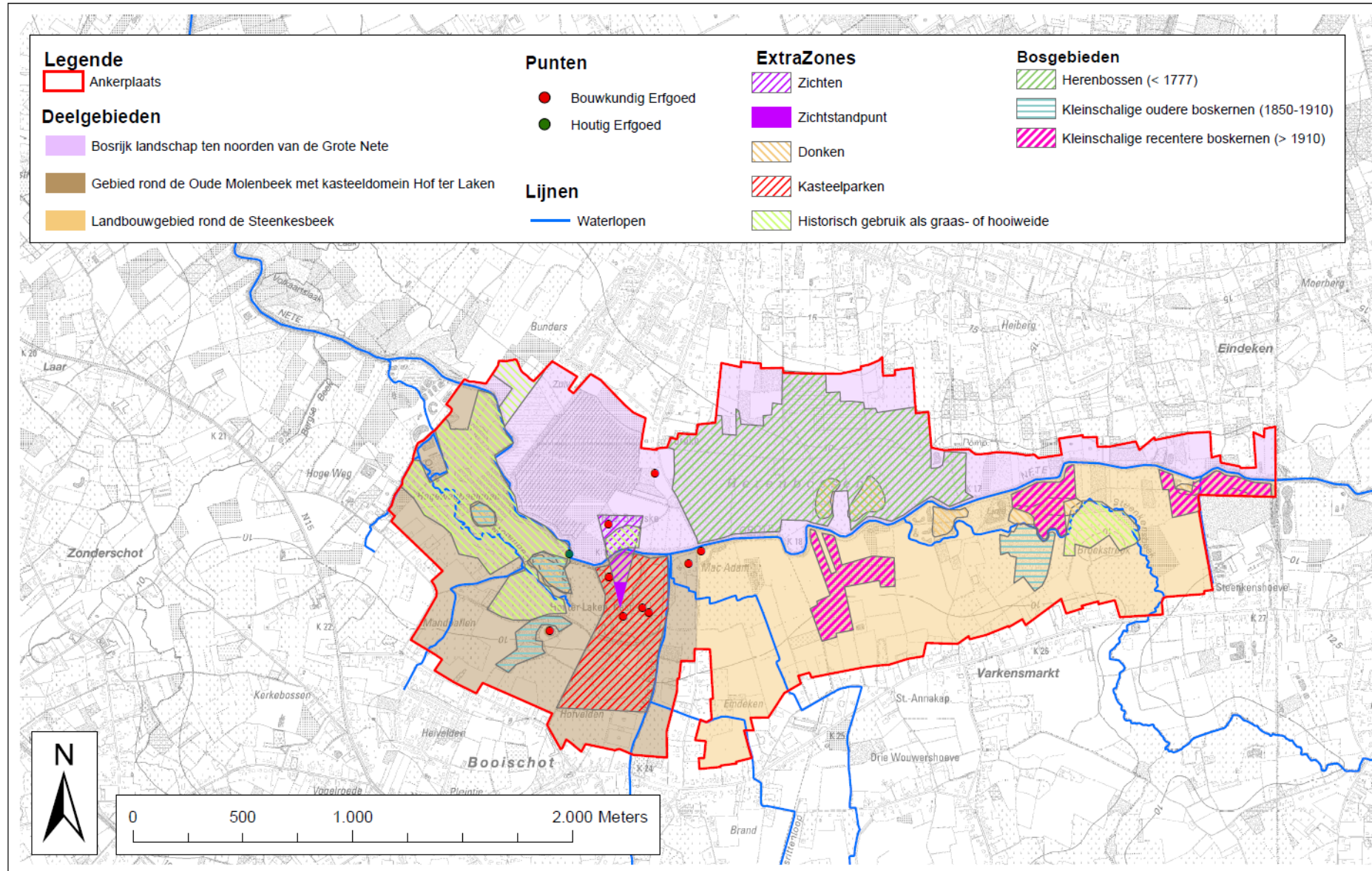
Vastgestelde landschapsatlas

- Landschapsatlasrelicten in RUP opnemen als 'erfgoedlandschap'

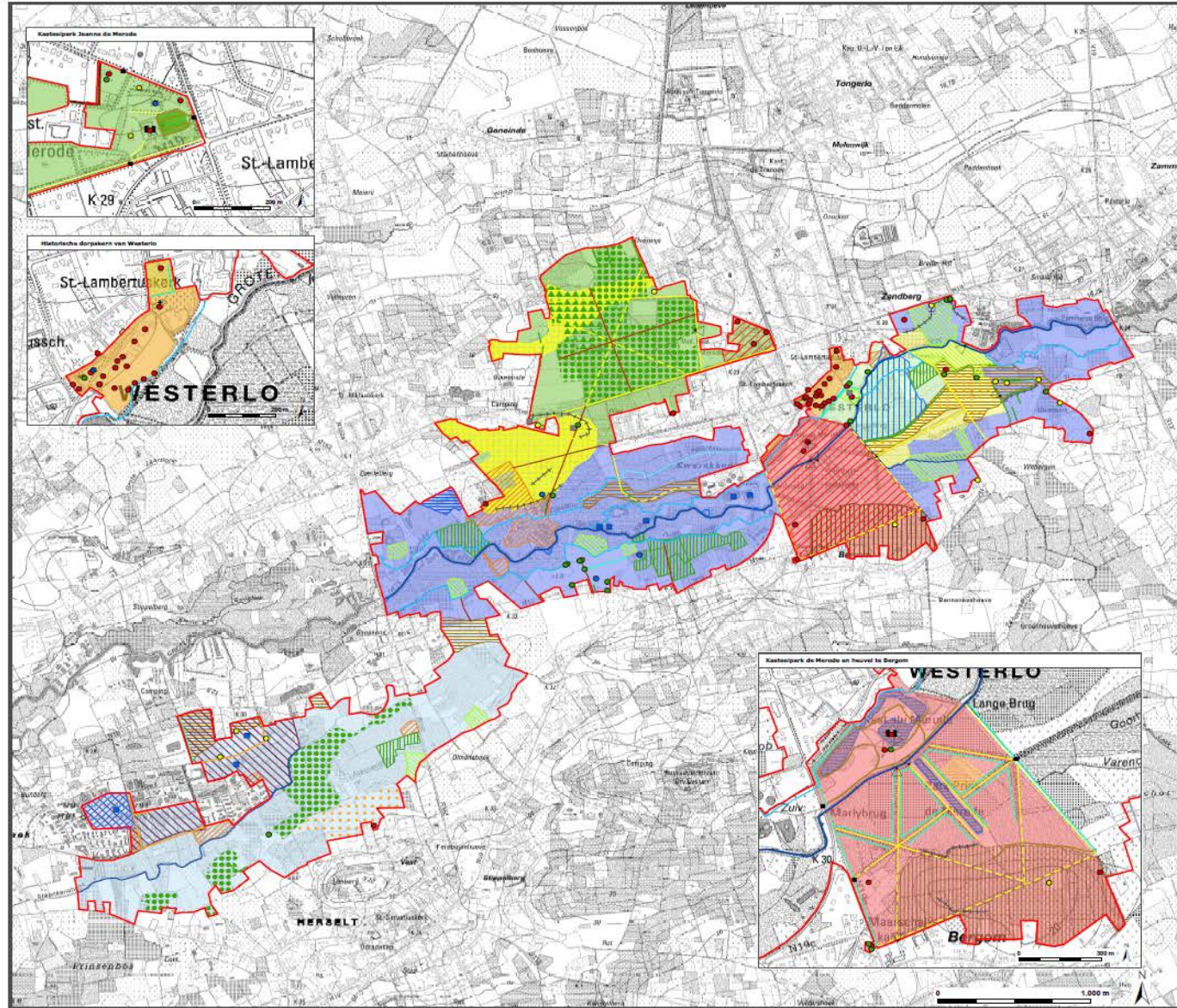
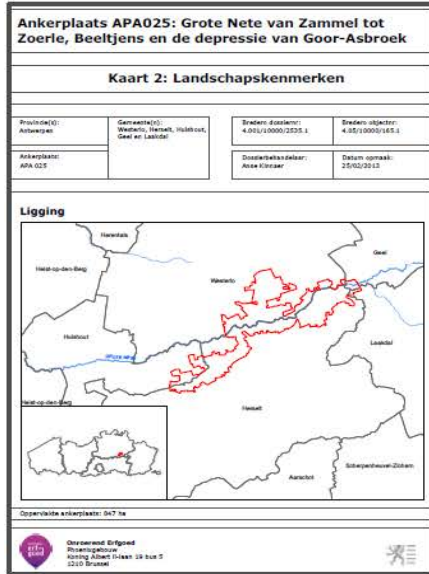
Vastgestelde landschapsatlas

► Landschapsatlasrelict De Grote Nete en Herenbossen

Vastgestelde landschapsatlas

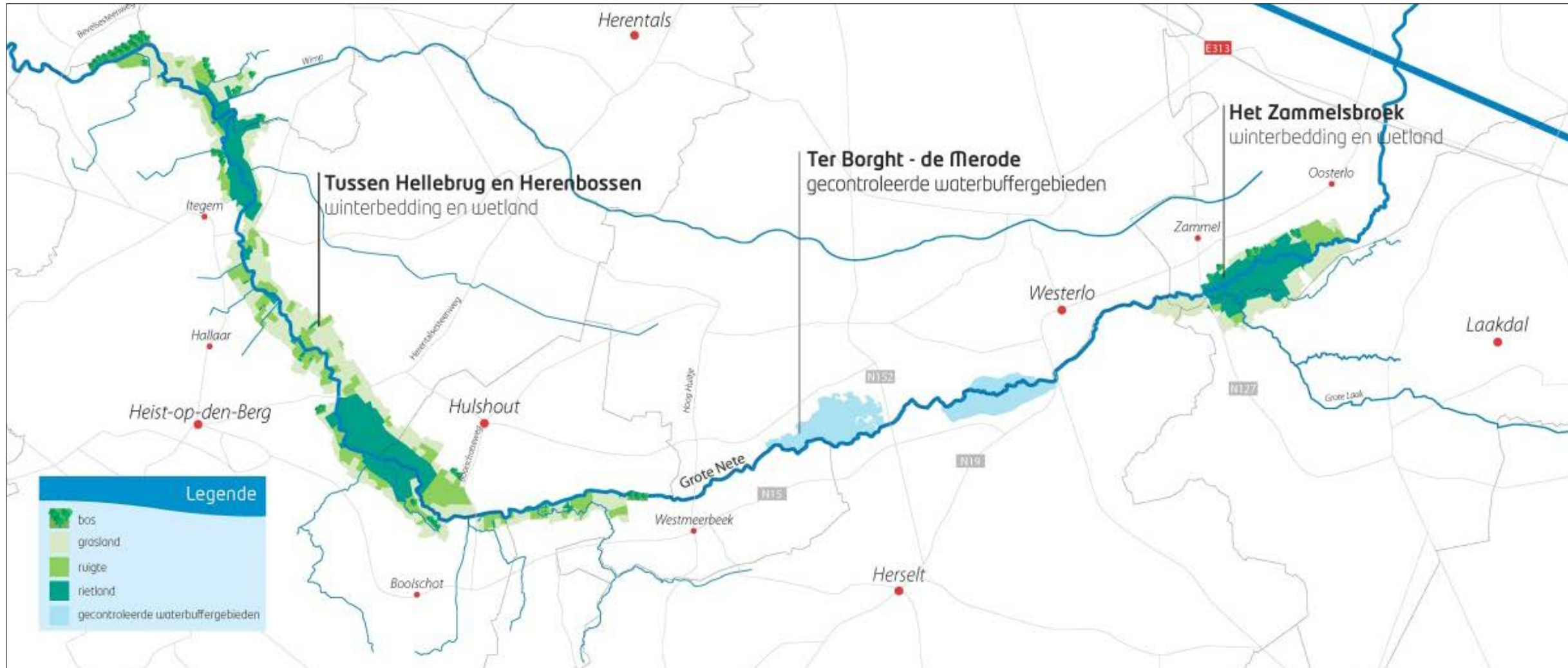
► Landschapsatlasrelict Grote Nete Zammel-Zoerle, Beeltjens en depressie Goor-Asbroek

Geactualiseerd Sigmaplan Grote Nete

► Indicatief overzicht geplande maatregelen Grote Nete (ANB/DVW, 2012)

→ www.sigmaplan.be/nl/projecten/vallei-van-de-grote-nete/

Geactualiseerd Sigmaplan Grote Nete: wat is al beslist en goedgekeurd?

► 'Sigmaplan Grote Nete' is beslist beleid met de BVR d.d. 28 april 2006

→ Doelstellingen veiligheid & natuurlijkheid

→ Overstromen waar het kan, beschermen waar het moet

→ Grondwaterpeilverhogingen op Grote Nete, zonder milieueffecten buiten het projectgebied

→ 850ha natte natuur

→ www.sigmaplan.be/projecten/vallei-van-de-grote-nete

► Plan-MER milieueffectbeoordeling goedgekeurd op 5 oktober 2016

→ Project-waardig plan-MER --> alle milieu-effecten beoordeeld met informatie die op die moment beschikbaar was

→ 500 p aan informatie rond (grond)waterpeilen, analyses overstromingen, effecten op fauna en flora, landschap, bodemgebruik, bodemkwaliteit, recreatie, wonen, ...

→ Alternatievenonderzoek

→ Milderende maatregelen

→ Niet technische samenvatting: <https://mer.lne.be/merdatabank/uploads/merntech3542.pdf>

Geactualiseerd Sigmaplan Grote Nete: in uitvoering

- ▶ **Uitvoeringsplannen, inrichtingsplannen, beheerplannen ... met het oog op het verkrijgen van omgevingsvergunningen en het uitvoeren van de maatregelen op terrein**
 - Detailplannen op perceelniveau
 - Optimalisaties o.b.v. milderende maatregelen, kostenefficiëntie, BLUE DEAL, droge zomers 2017-2020, milieu-impact, grondverzet, bodemkwaliteit, ontbossingen, ...
 - m.i.v. inspraak en openbare onderzoeken
 - m.i.v. milieutoetsing (t.o.v. plan-MER Sigmaproject)

- ▶ **Herhaling: ligt momenteel niet voor ter inspraak.**
 - Het GRUP en het Sigmaproject zijn op elkaar afgestemd, maar zijn aparte beleidsmatige realisaties en procedures.
 - × RUP legt bestemming landbouw, natuur en bos vast = juridisch kader voor het verlenen van omgevingsvergunningen
 - × RUP legt de 'realisatie' van de bestemmingen' of de concrete inrichting/beheer van de gebieden niet vast
 - × Sigmaproject = uitvoeringsproject, waarvoor omgevingvergunningen aangevraagd moeten worden

Ook in uitvoering, maar niet binnen het Sigmaplan Grote Nete

- ▶ **Bodemsaneringsproject Grote Laak (VMM & OVAM)**
 - Vermijden dat vervuiling Grote Laak nog afwaarts kan verspreiden
 - <https://www.ovam.be/grote-laak>
- ▶ **Beschrijvend bodemonderzoek Grote Nete (OVAM)**
 - Onderzoeken waar vervuiling op Grote Nete zich wel of niet situeert
 - Vermijden dat vervuiling kan verspreiden
 - <https://www.ovam.be/grote-nete>
- ▶ **Reservaatbeheer door erkende verenigingen (Natuurpunt, Kempens Landschap...)**
 - <https://www.natuurpunt.be/afdelingen/zoeken>
- ▶ **Stroomgebiedbeheerplan Netebekken**
 - Doelstellingen waterkwaliteit realiseren
 - <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>

Vaak gestelde vragen over Sigmaproject Grote Nete

- ▶ **Locatie werken, natuurdoelstellingen, ontbossingen...**
 - Wordt bepaald in uitvoeringsplannen, inrichtingsplannen en beheerplannen. Deze zijn momenteel volop in voorbereiding en zullen voorwerp zijn van openbaar onderzoek
- ▶ **Wat met bescherming huizen?**
 - Bescherming tegen overstromingen = hoofddoelstelling Sigmaplan
 - Overstromen waar het kan, beschermen waar het moet
- ▶ **Recreatieve verbindingen**
 - Netwerken blijven in stand gehouden, waar nodig met aangepaste tracés
- ▶ **Afvloeiing riolering, zijlopen...**
 - Dit is een milieu-effect en bijgevolg onderzocht in plan-MER. Waar nodig wordt dit gedetailleerd op projectniveau.
- ▶ **Kan Sigma helpen tegen wateroverlast verder stroomopwaarts op Grote Nete of zijlopen**
 - Effecten Sigma beperken zich tot Grote Netevallei (geografie). Verder stroomopwaarts kunnen ook acties rond vasthouden en bergen noodzakelijk zijn.

Specifieke vragen over het Sigmoidproject Grote Nete?

- Concrete vragen of opmerkingen over technische uitvoering van het Sigmoidproject via www.sigmoidplan.be/contact
- Consulteer de beschikbare info over het project en stand van zaken op www.sigmoidplan.be

Voornaam *

Achternaam *

Organisatie

E-mailadres *

Boodschap *

Bevestiging *

☐ Ik ben op de hoogte van de privacyverklaring

Lees [hier](#) onze privacyverklaring.

Verzenden

De Vlaamse Waterweg nv

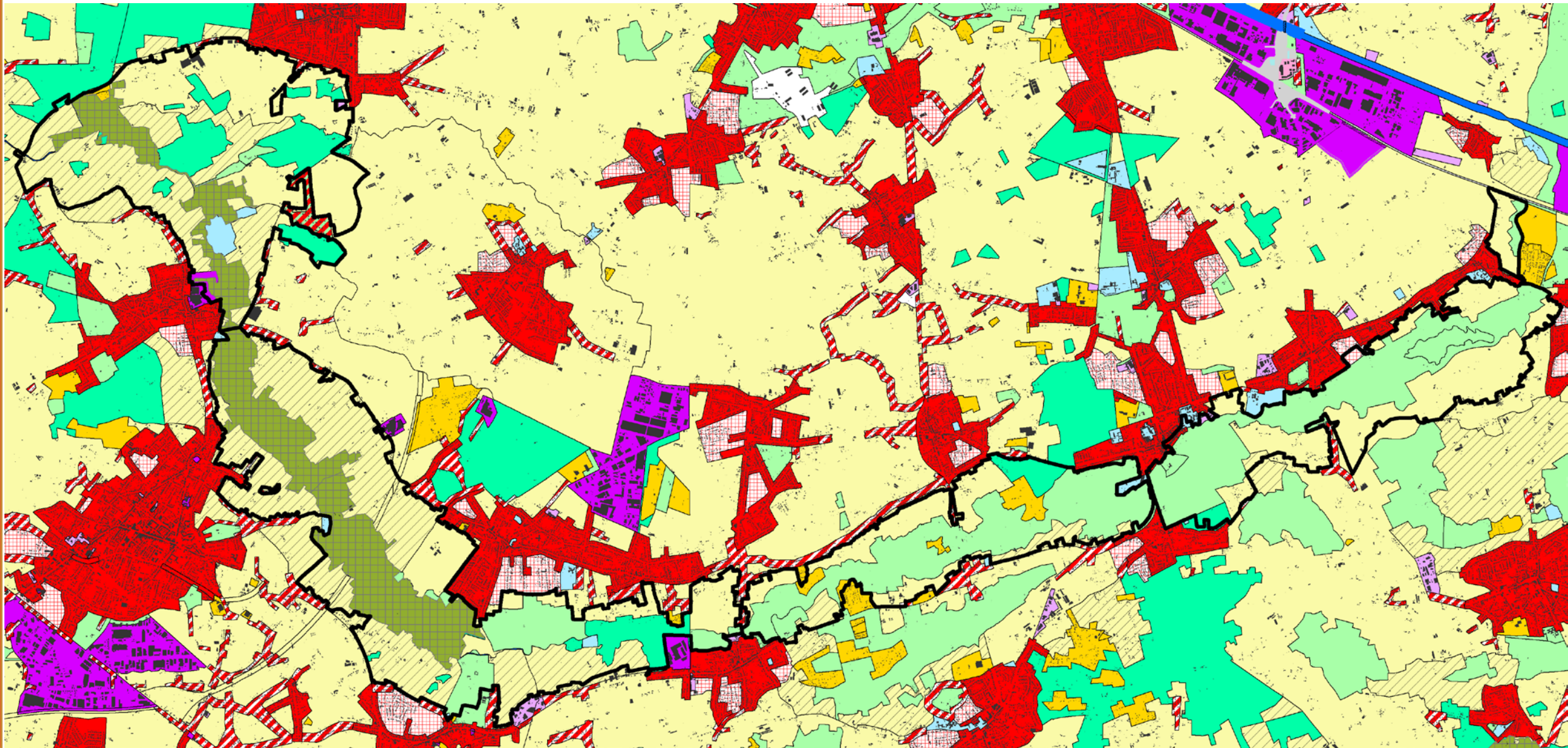
De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
Anna Bijnsgebouw (VAC)
Lange Kievitstraat 111-113, bus
44

2018 Antwerpen
Tel. +32 (0)3 224 67 11
[Bereikbaarheid](#)

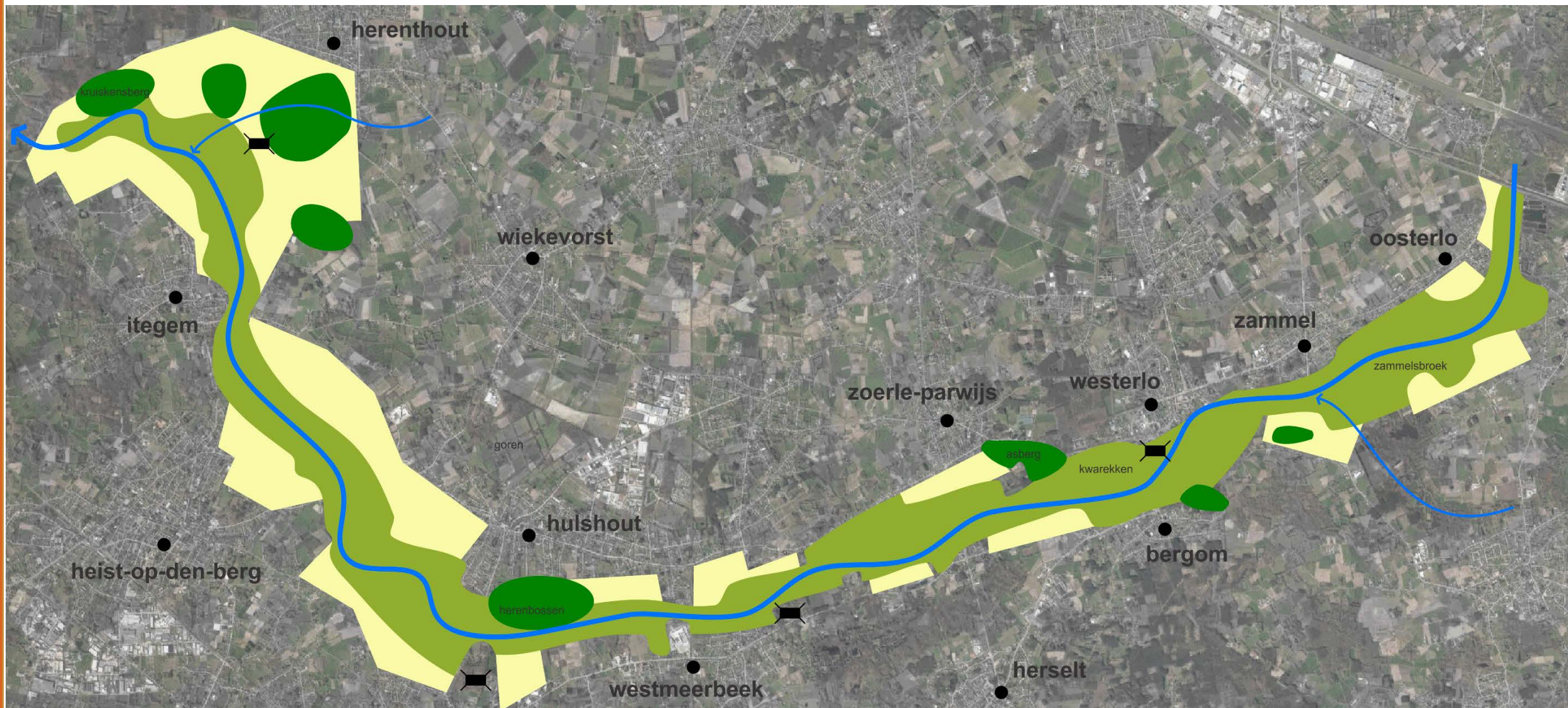
Bestaande toestand: huidige bestemmingen

► Gewestplan (1976-1978) + GRUP Grote Nete fase 1 (2005)

Voorgenomen plan

- ▶ Bestemmingen vastleggen volgens de ruimtelijke visie
- ▶ Van nature overstromingsgevoelig deel bestemmen als robuust en voldoende groot aaneengesloten natuurgebied

Bestemmingen

- ▶ Uit te werken in het voorontwerp RUP
- ▶ Typebestemmingen landbouw, natuur, bos en gemengd openruimtegebied (met cultuurhistorische waarde)

Agrarische gebieden

Agrarisch gebied (AG)

Gebieden bestemd voor land- en tuinbouw waarbinnen enkel het oprichten van landbouwbedrijfsgebouwen toegelaten kan worden. Voor niet-agrarische gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Bouwvrij agrarisch gebied (BAG)

Gebieden bestemd voor land- en tuinbouw waarbinnen het oprichten van gebouwen verboden is. Voor niet-agrarische gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Natuurverwevingsgebied (in overdruk)

Bepaalde delen van het agrarisch gebied worden aangeduid met een overdruk natuurverweving. Binnen deze overdruk is oprichten van gebouwen verboden. Naast land- en tuinbouw is ook het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden toegelaten. Voor niet-agrarische gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het is geen ruimtelijk kwetsbaargebied en er zijn buiten het bouwverbod geen verbods- of gebodsbepalingen voor land- en tuinbouw gekoppeld aan deze overdruk.

Bestemmingen

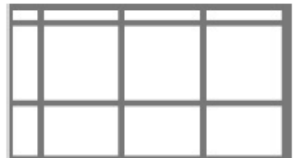
- ▶ Uit te werken in het voorontwerp RUP
- ▶ Typebestemmingen landbouw, natuur, bos en gemengd openruimtegebied (met cultuurhistorische waarde)

Natuurgebieden

Natuurgebied (N)

Gebieden bestemd voor het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden waarbinnen het oprichten van gebouwen verboden is. Voor gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voor ruimtelijk kwetsbare gebieden. Bepaalde vegetatiewijzigingen zijn verboden of omgevingsvergunningsplichtig (omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen). Landbouwactiviteiten zijn mogelijk binnen de randvoorwaarden van het natuur- en mestdecreet.

Grote Eenheid Natuur (GEN) (in overdruk)

De natuurgebieden worden aangeduid met een overdruk GEN zodat deze gebieden behoren tot het Vlaams Ecologisch Netwerk in de zin van het natuurdecreet.

Bosgebieden

Bosgebied (B)

Gebieden bestemd voor het behoud en de ontwikkeling van bos waarbinnen het oprichten van gebouwen en constructies verboden is. Voor gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voor ruimtelijk kwetsbare gebieden. Bepaalde vegetatiewijzigingen zijn verboden of omgevingsvergunningsplichtig. Landbouwactiviteiten zijn mogelijk binnen de randvoorwaarden van het natuur- en mestdecreet.

Bestemmingen

- ▶ Uit te werken in het voorontwerp RUP
- ▶ Typebestemmingen landbouw, natuur, bos en gemengd openruimtegebied (met cultuurhistorische waarde)

Overig groengebieden

GO

Gemengd openruimtegebied (GO)

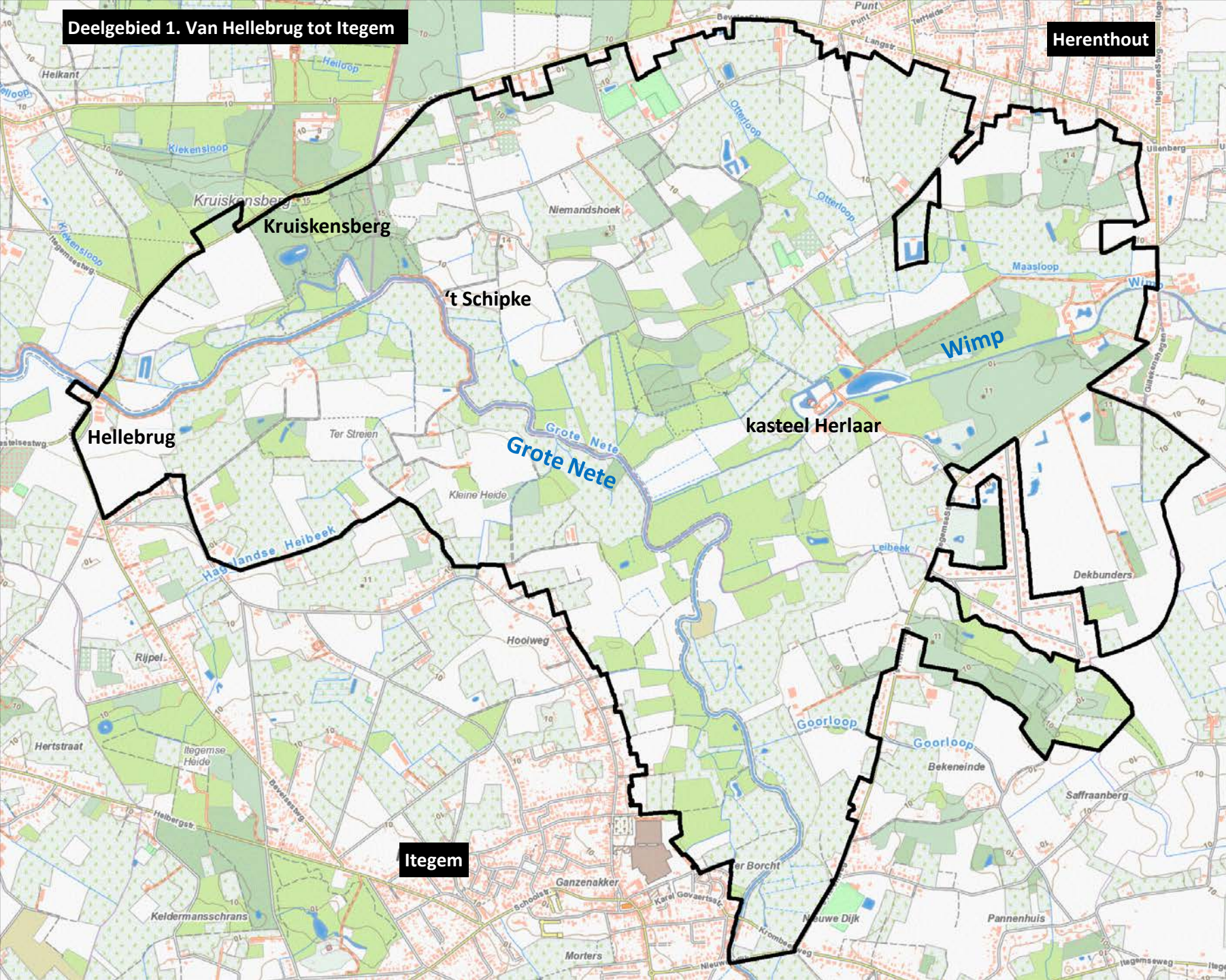
Gebieden bestemd voor land- en tuinbouw, recreatie en het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden en bos en recreatie waarbinnen het oprichten van gebouwen en constructies verboden is. In voorkomend geval kunnen bestaande landbouwbedrijfszetels wel uitbreiden. Voor niet-agrarische gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het is geen ruimtelijk kwetsbaar gebied en er zijn buiten het bouwverbod geen verbods- of gebodsbepalingen voor land- en tuinbouw gekoppeld aan deze overdruk. Bepaalde vegetatiewijzigingen zijn omgevingsvergunningsplichtig (omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen).

CH

Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH)

Gebieden met een bijzondere erfgoedwaarde bestemd voor land- en tuinbouw, recreatie en het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden en bos waarbinnen het oprichten van gebouwen en constructies verboden is. In voorkomend geval kunnen bestaande landbouwbedrijfszetels wel uitbreiden. Voor niet-agrarische gebouwen gelden de bepalingen voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het is geen ruimtelijk kwetsbaargebied en er zijn buiten het bouwverbod geen verbods- of gebodsbepalingen voor land- en tuinbouw gekoppeld aan deze overdruk. Bij alle handelingen in het gebied moet de erfgoedwaarde behouden blijven. Bepaalde vegetatiewijzigingen zijn omgevingsvergunningsplichtig (omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen).

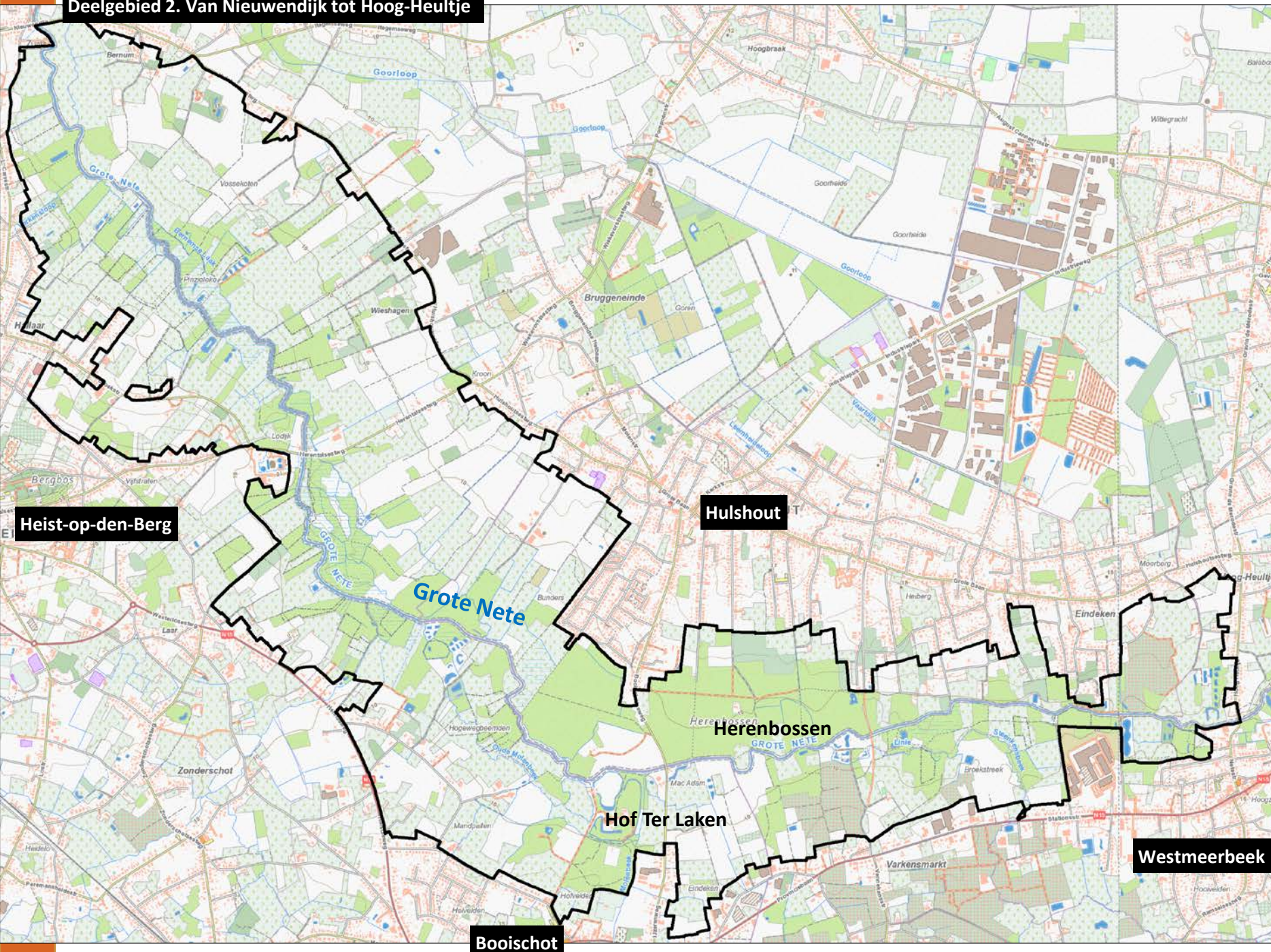
Deelgebied 1. Van Hellebrug tot Itegem

Planopties

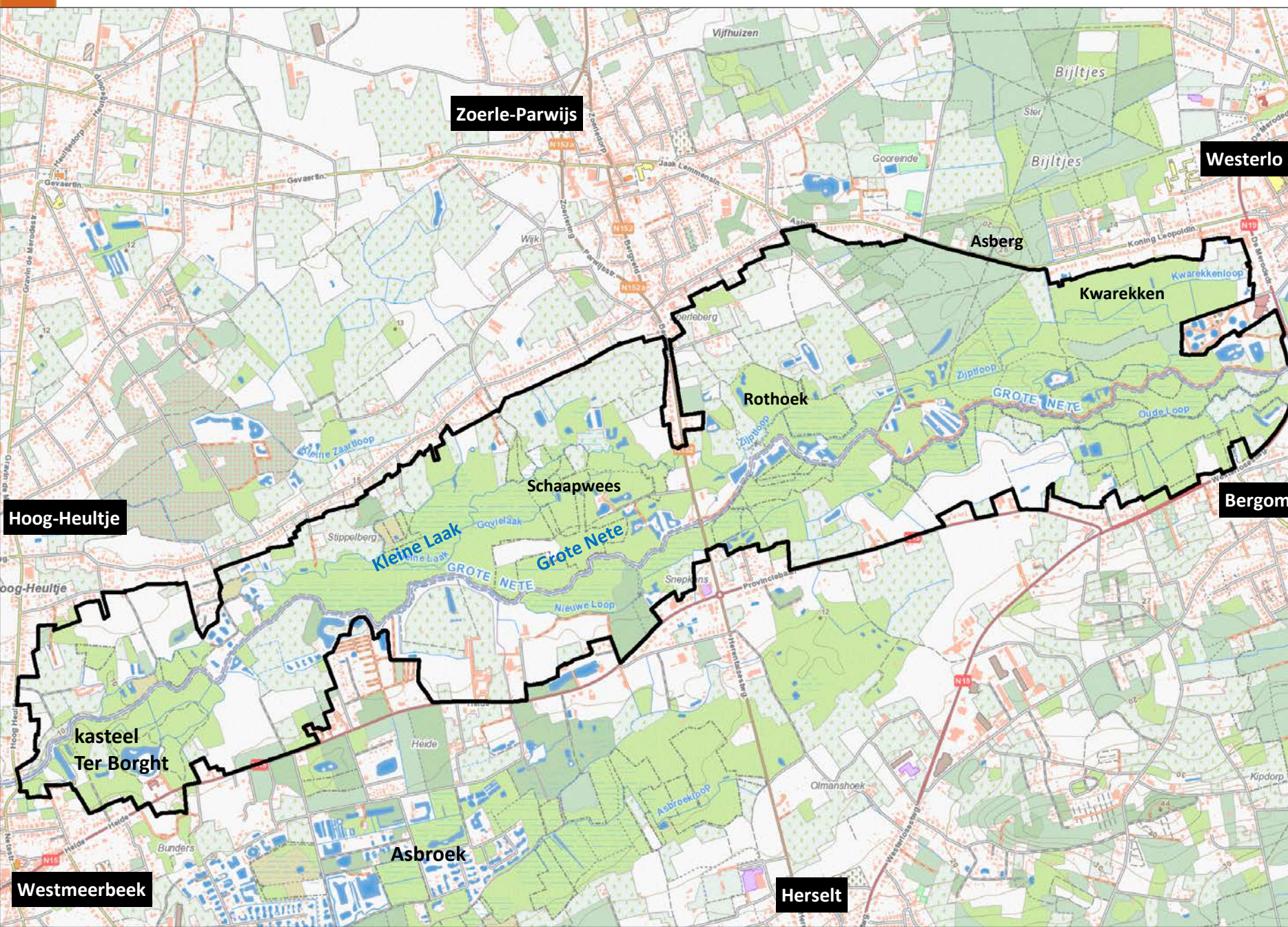
- ▶ Uitbreiden natuurgebieden in overstromingsgevoelige zone vallei Grote Nete i.f.v. Sigmaproject
- ▶ Behoud landbouwgebieden op de hoger gelegen valleiflanken
 - delen aanduiden als bouwvrij agrarisch gebied
 - delen aanduiden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving
- ▶ Behoud bestaande bossen
 - Kruiskensberg, Niemandshoek...
- ▶ Erfgoedsites aanduiden als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde
 - afspanning Hillebrug
 - herberg 't Schipke
 - kasteel en molen Herlaar
- ▶ Gemengd openruimtegebieden
 - zone visvijvers Hellebrug
 - onthaalzone Kruiskensberg
- ▶ Zone gemeenschapsvoorzieningen
 - vogelopvangcentrum Herenthout

Deelgebied 2. Van Nieuwendijk tot Hoog-Heultje

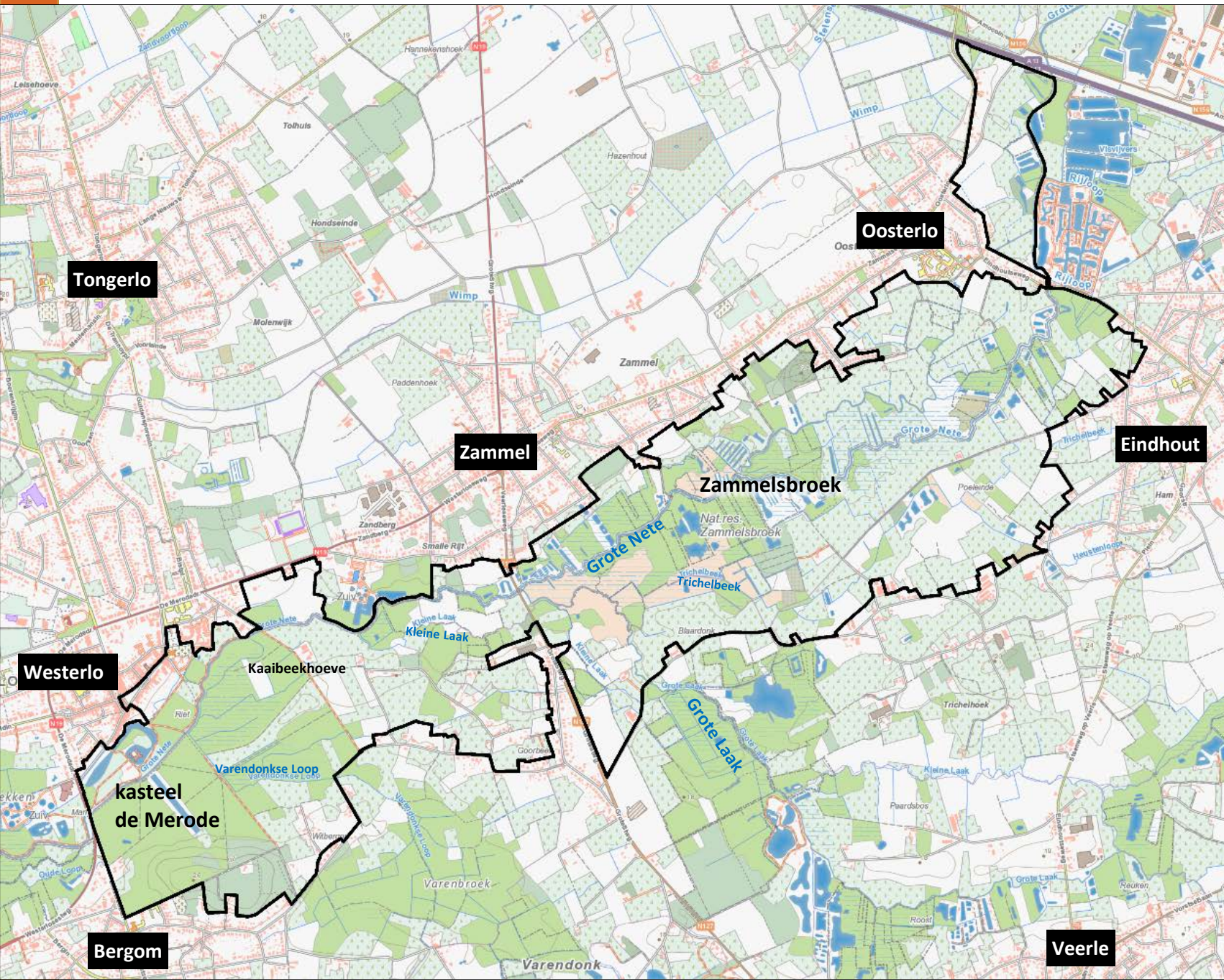
Planopties

- ▶ Uitbreiden natuurgebieden in overstromingsgevoelige zone vallei Grote Nete i.f.v. Sigmaproject
- ▶ Behoud landbouwgebieden op de hoger gelegen valleiflanken
 - delen aanduiden als bouwvrij agrarisch gebied
 - delen aanduiden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving
- ▶ Behoud bestaande bossen
 - Herenbossen
- ▶ Aanduiden Erfgoedlandschap
- ▶ Erfgoedsites aanduiden als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde
 - hoeve 't Bergske
- ▶ Aanduiden te houden punt- en lijnvormige erfgoedelementen
 - beeldbepalend onroerend erfgoed
 - ontginningswegen en leigrachten

Planopties

- ▶ Uitbreiden natuurgebieden in overstromingsgevoelige zone vallei Grote Nete i.f.v. Sigmaproject
- ▶ Behoud landbouwgebieden op de hoger gelegen valleiflanken
 - delen aanduiden als bouwvrij agrarisch gebied
 - delen aanduiden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving
- ▶ Behoud laagdynamische recreatie verweven in de vallei
 - niet ontwikkelde of overstromingsgevoelige delen herbestemmen
- ▶ Behoud bosgebied Asberg
- ▶ Aanduiden Erfgoedlandschap
- ▶ Erfgoedsites aanduiden als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde
 - Kasteel Hof ter Borcht
- ▶ Aanduiden te houden punt- en lijnvormige erfgoedelementen
 - ontginningswegen en dreven...

Planopties

- ▶ Uitbreiden natuurgebieden in overstromingsgevoelige zone vallei Grote Nete i.f.v. Sigmaproject
 - Natura 2000-gebied Zammelsbroek
- ▶ Behoud landbouwgebieden op de hoger gelegen valleiflanken
 - delen aanduiden als bouwvrij agrarisch gebied
 - delen aanduiden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving
- ▶ Behoud bosgebieden
 - Bergom, bossen langs Goorbeekse loop
- ▶ Aanduiden Erfgoedlandschap
- ▶ Erfgoedsites aanduiden als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde
 - Kasteel de Merode, Kaaibeekhoeve...
- ▶ Aanduiden te houden punt- en lijnvormige erfgoedelementen

Plan-MER: scoping van de te onderzoeken milieueffecten op planniveau

► Opmaak MER door extern team van erkende MER-deskundigen

► Relevante en te onderzoeken milieudisciplines

- Bodem
- Water
- Biodiversiteit
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie
- Mens – ruimtelijke aspecten
- Klimaat

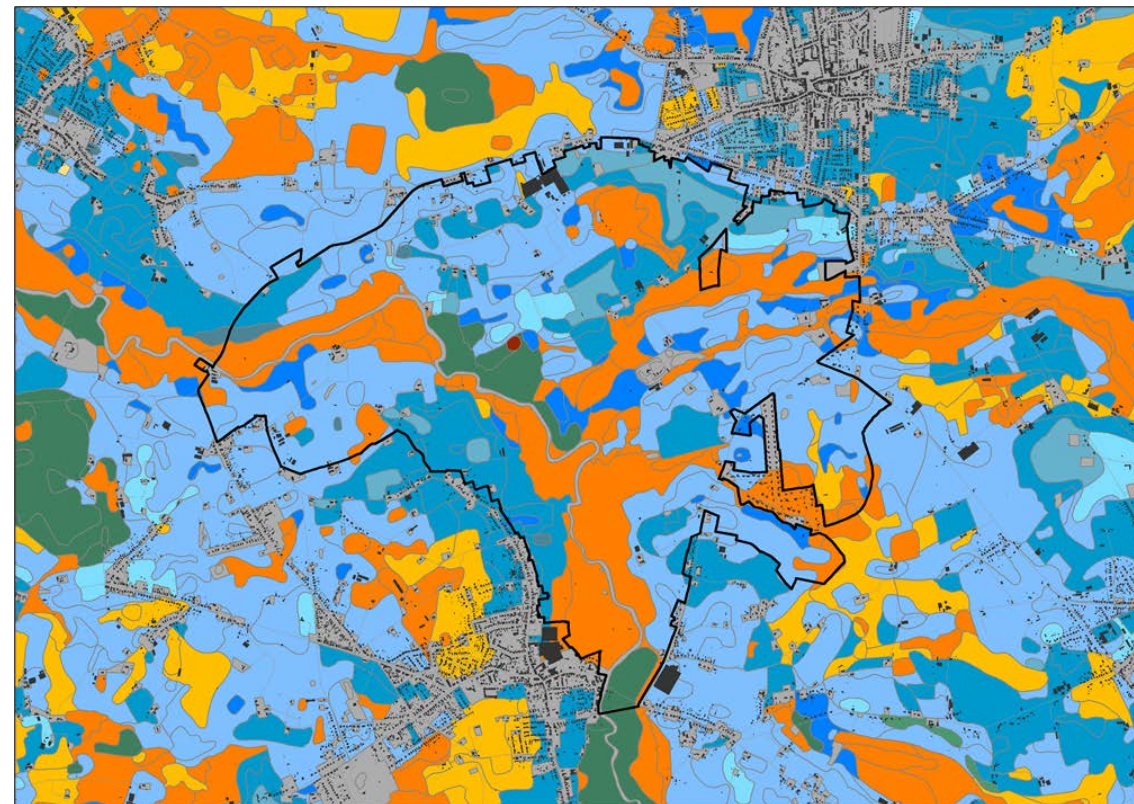
Scoping Discipline Bodem

► Beschrijving referentiesituatie

- Huidige/fysische situatie (Digitaal Terrein Model II, bodemkaarten, OVAM-databank, ...)
- Planologische situatie

► Relevante effectvoorspelling en –beoordeling

- Bodemstructuur en bodemprofiel
- Bodemgebruik en bodemgeschiktheid
- Bodemkwaliteit
- Bodemvochtregime

Figuur 1: voorbeeld bodemkaart -
deelplan 1

Scoping Discipline Water

► Beschrijving referentiesituatie

→ Huidige/fysische situatie (DOV, overstromingskaarten, watertoetsloket, stroomgebiedbeheerplannen, VMM waterkwaliteitsdatabank, zoneringsplannen (VMM), bestaande studies, ...)

→ Planologische situatie

► Relevante effectvoorspelling en –beoordeling

→ Oppervlaktewaterkwantiteit

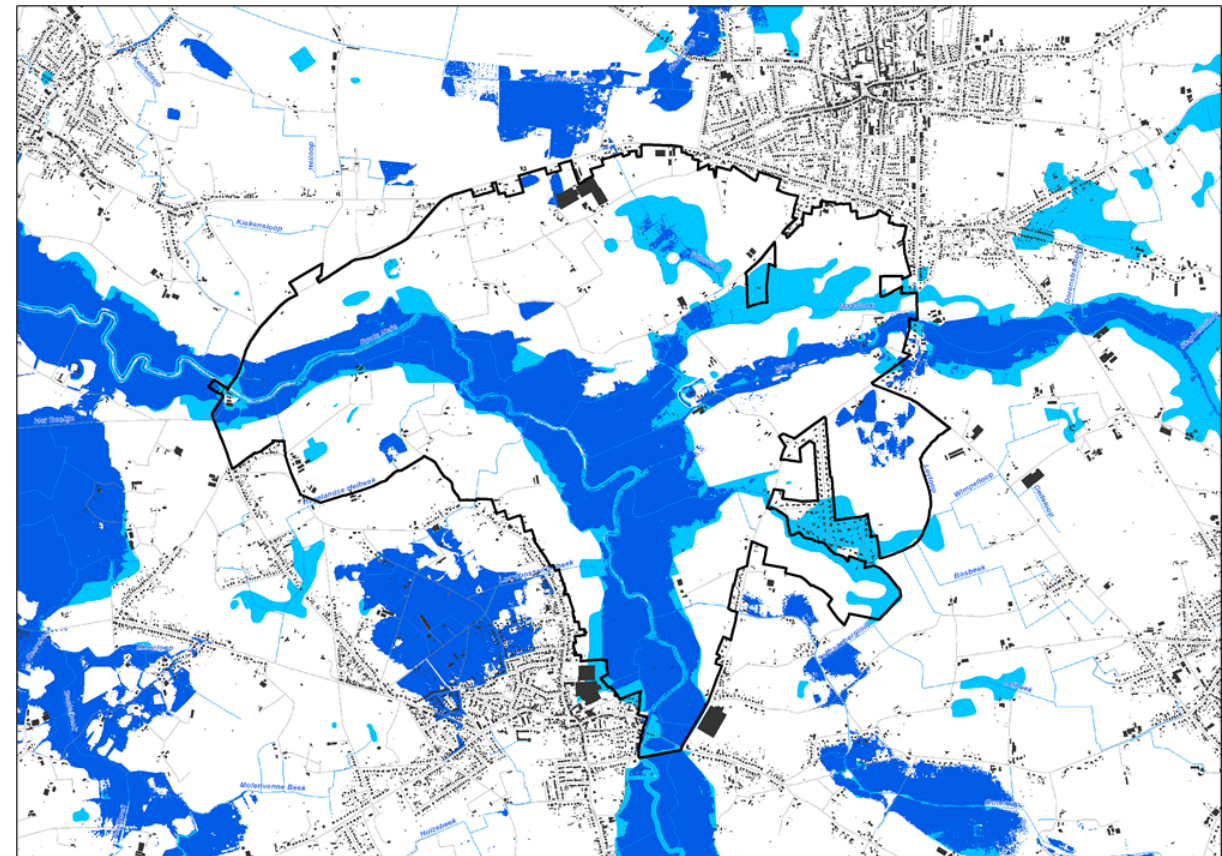
× Waterberging

× Afvoer

→ Grondwaterkwantiteit

→ Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit

→ Structuurkwaliteit

Figuur 2: voorbeeld overstromingskaart
(watertoetskaarten) - deelplan 1

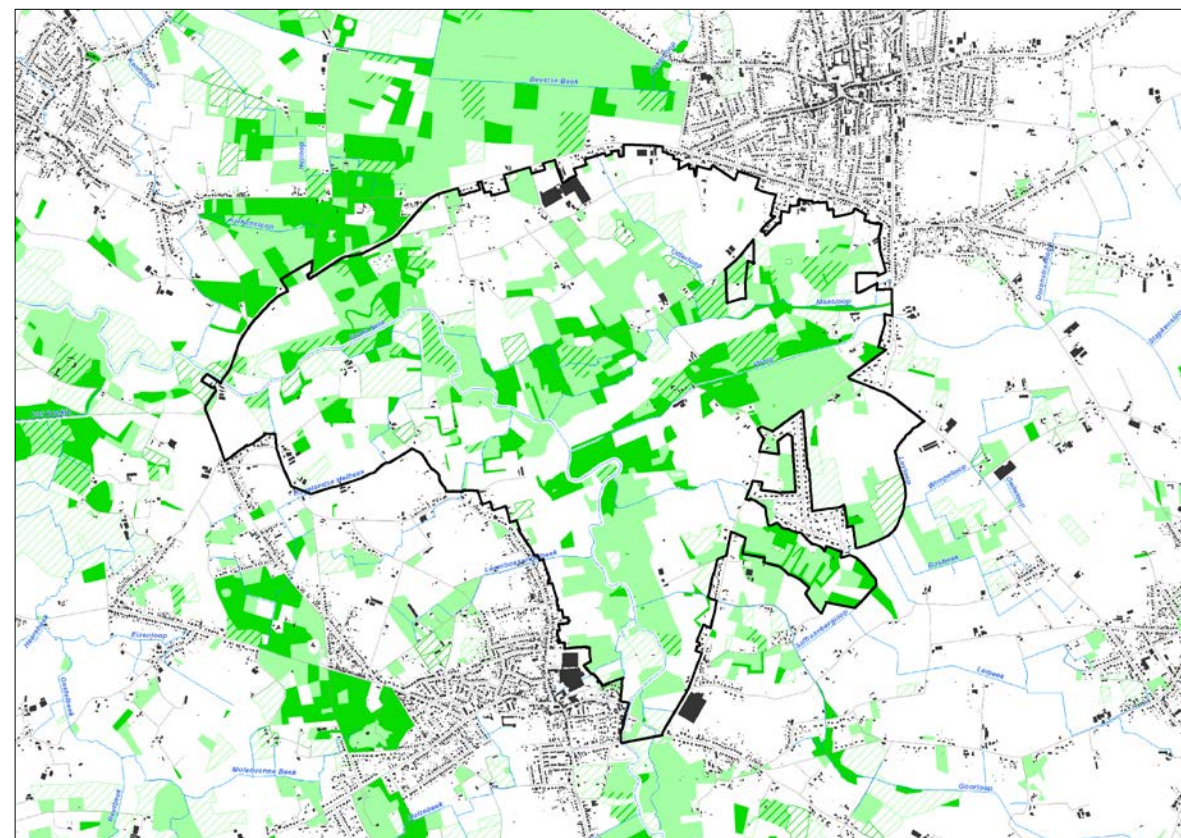
Scoping Discipline Biodiversiteit

► Beschrijving referentiesituatie

- Huidige/fysische situatie (globale ecologische structuur: ecotopen & biologische waardevolle gebieden, beoordeling aanwezige natuurwaarden naar kwetsbaarheid)
- Planologische situatie

► Relevante effectvoorspelling en –beoordeling

- Ruimtebeslag – ruimtewinst
- Versnippering
- Eutrofiëring (via lucht)
- Verontreiniging
- Verstoring
- Wijziging van de grondwaterstand
- Wijziging van de hydrologie van een oppervlaktewaterlichaam
- Passende beoordeling
- Verscherpte natuurtoets

Figuur 3: voorbeeld biologische waarderingskaart – deelplan 1

Scoping

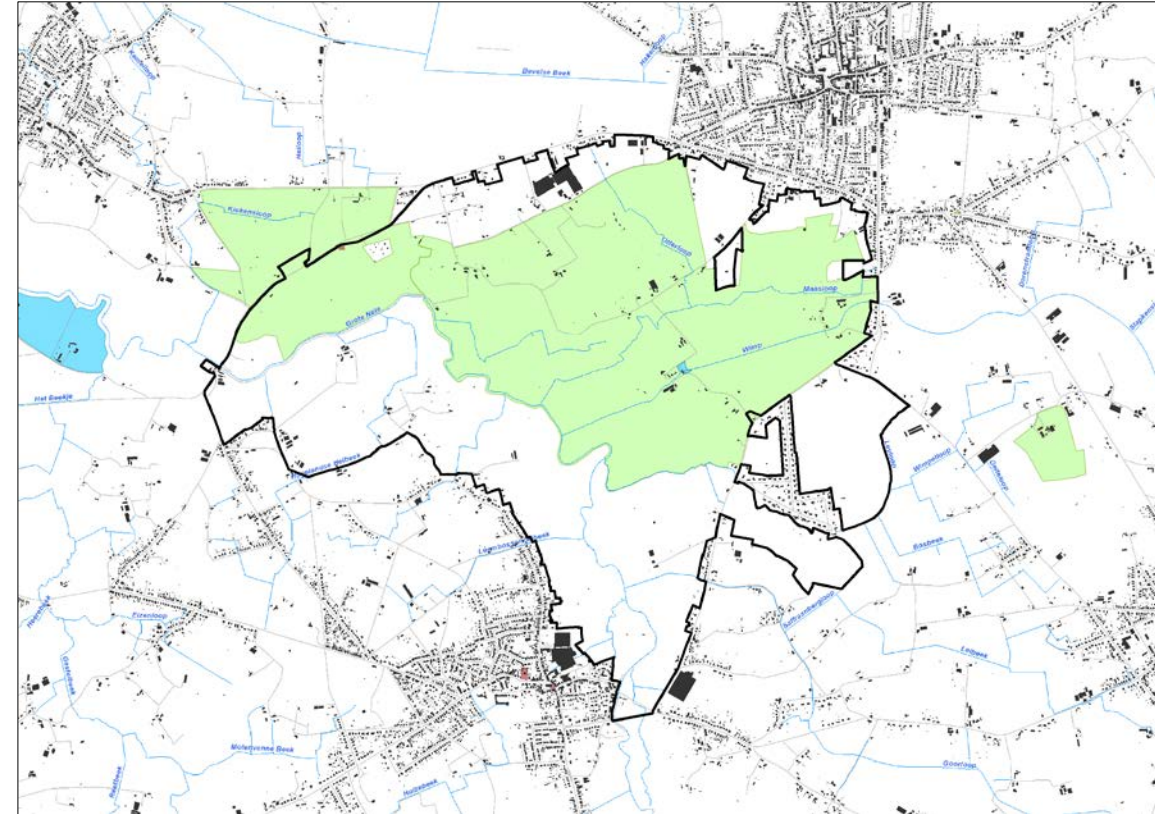
Discipline Landschap, bouwkundige erfgoed en archeologie

► Beschrijving referentiesituatie

- Huidige/fysische situatie (algemene landschapsbeschrijving; in kaart brengen, beschrijven en analyseren van de verschillende erfgoedwaarden)
- Planologische situatie

► Relevante effectvoorspelling en –beoordeling

- Erfgoedwaarde
- Landschapsstructuur
- Perceptieve kenmerken

Figuur 4: voorbeeld beschermde landschappen en erfgoed - deelplan 1

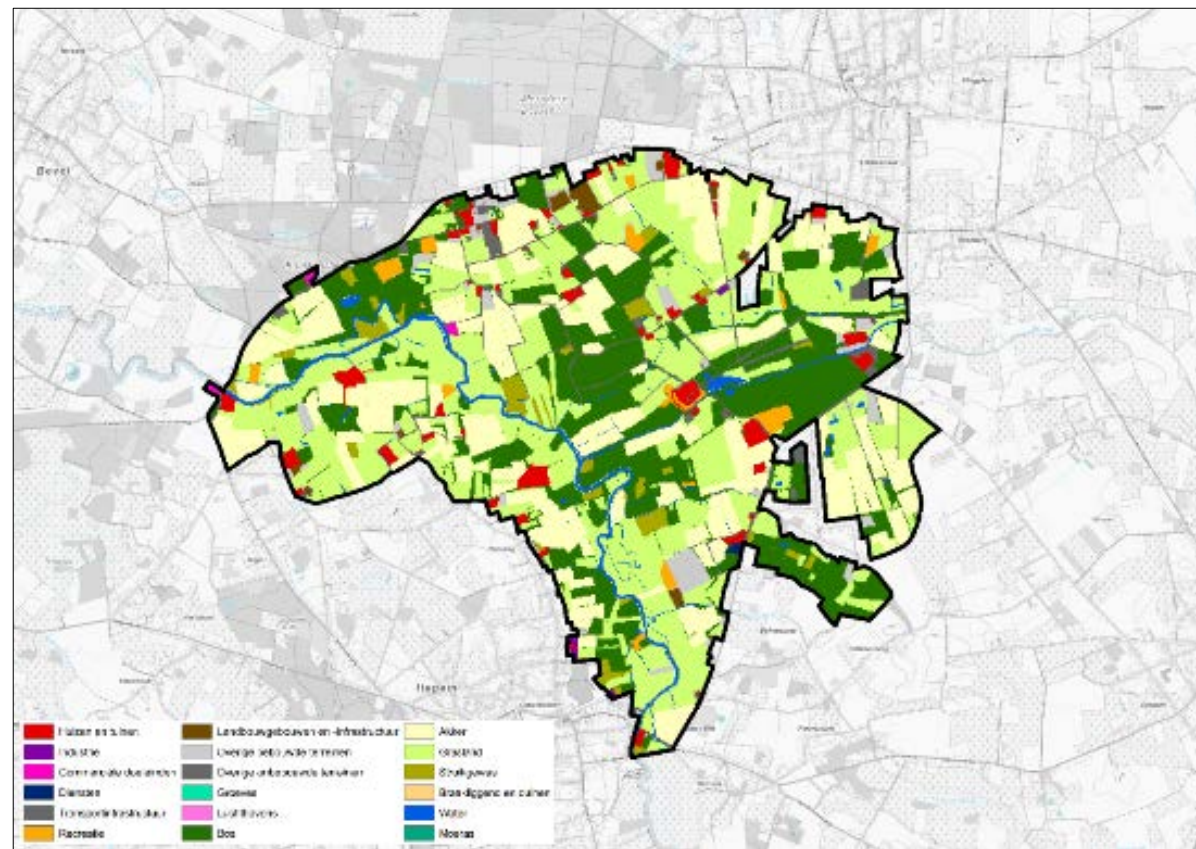
Scoping Discipline Mens – Ruimtelijke aspecten

► Beschrijving referentiesituatie

- Huidige/fysische situatie (topokaart, luchtfoto, stratenatlas, terreinbezoek, toeristische info, landbouwimpactstudie)
- Planologische situatie (kadastrale plannen, gewestplan, BPA's, RUP's, SBZ's)

► Relevante effectvoorspelling en –beoordeling

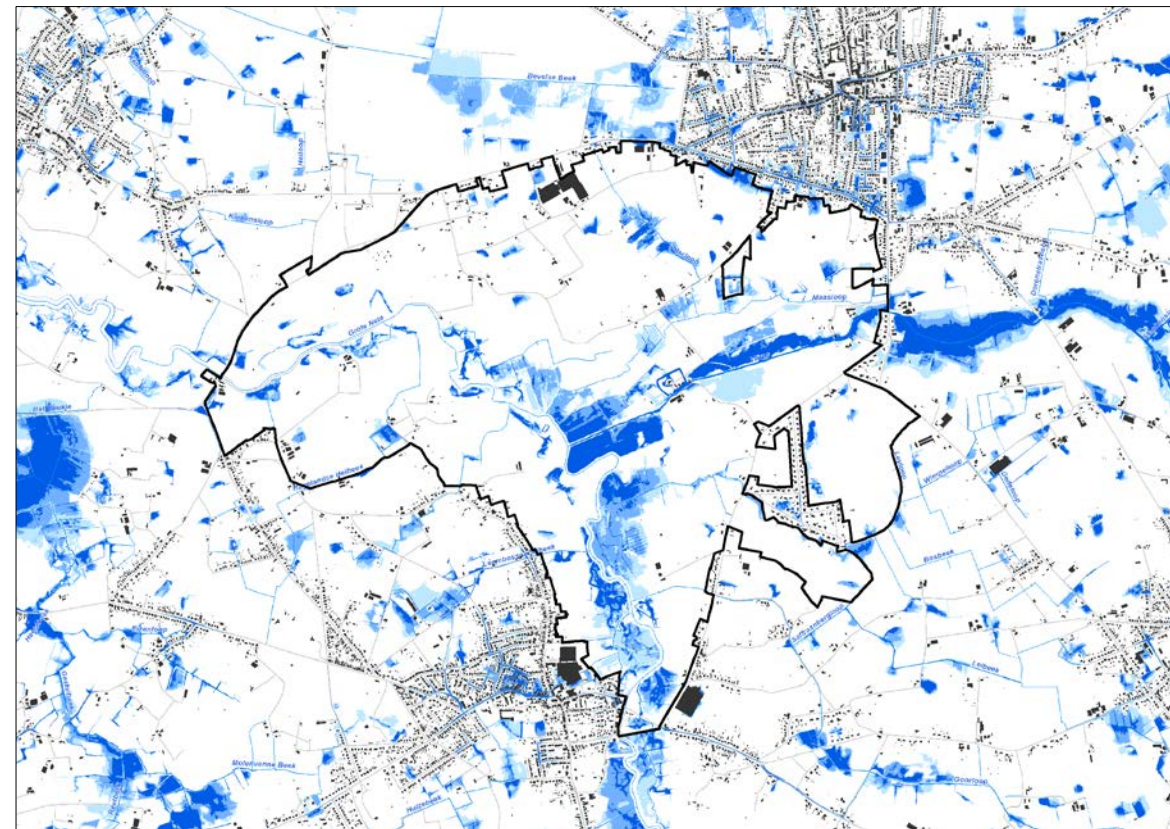
- Ruimtelijke context en structuur
- Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit
- Ruimtebeleving

Figuur 5: voorbeeld landgebruiksk kaart (VITO 2019) – deelplan 1

Scoping Discipline Klimaat

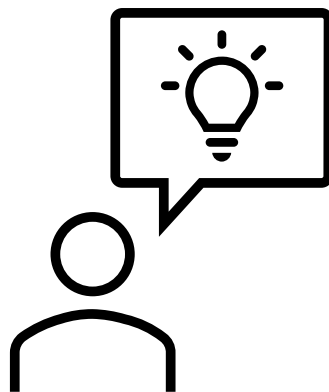
- ▶ Besproken in overige disciplines (vnl. Discipline Water)
- ▶ Getoetst aan federale en regionale klimaatsdoelstellingen
- ▶ **Relevante effectvoorspelling en –beoordeling** i.h.k.v. adaptatie en mitigatie
 - Voorkomen van overstromingen
 - Retentie van water ter voorkoming of mildering droogteverschijnselen

Figuur 6: voorbeeld pluviaal
overstromingsgevaar toekomstig
klimaat – deelplan 1

Inspraakreactie?

- ▶ **Inspraakperiode startnota loopt tot 25 maart 2022**
→ planvoornemen/alternatieven + te onderzoeken milieueffecten
- ▶ **Startnota**
→ <https://grups.omgeving.vlaanderen.be/r/grotenete>
- ▶ **Hoe?**
→ Online via het webformulier
→ Per post naar Departement Omgeving
→ Afgeven op gemeente

^ GRUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug

Inspraakperiode loopt van 25 januari 2022 tot en met 25 maart 2022

Over dit dossier

De Vlaamse Regering keurde op 17 december 2021 de startnota goed voor de opmaak van het GRUP 'Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug'. Van 25 januari 2022 tot en met 25 maart 2022 loopt de publieke raadpleging over de startnota.

De startnota ligt van 25 januari tot en met 25 maart 2022 ter inzage:

- in Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg en Nijlen
- bij het Departement Omgeving, in het Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel. Wie vragen heeft of de documenten wil inkijken, neemt telefonisch contact op via het nummer 02/553.38.00.

Informatie:

- Bekijk [alle documenten](#) van het GRUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug
- Er wordt een publiek participatiemoment georganiseerd in de vorm van een webinar op:
 - **dinsdag 15 februari 2022**, van 19u tot 20u30

Vooraf inschrijven is noodzakelijk en kan via het telefoonnummer 02 553 38 00 of via het [online formulier](#). Tijdens de infosessies wordt de startnota toegelicht en kan u vragen stellen aan de opstellers van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen indienen

Iedereen kan tot en met 25 maart 2022 reacties indienen op de startnota, op één van de volgende manieren:

- Via het [online inspraakformulier](#)
- Door een brief te versturen naar
Departement Omgeving - Afdeling GOP
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 7
1000 Brussel
- Door een brief tegen ontvangstbewijs af te geven bij een van de betrokken gemeenten Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg of Nijle

Vlaanderen
is omgeving

Deel 2. Informatieve vragen en inspraakreacties

DEPARTEMENT
OMGEVING

Vaak gestelde vragen

► Wat zullen de gevolgen van het plan zijn voor **mijn eigendom**?

- pas in planfase wordt voorstel van bestemmingen op perceelsniveau uitgewerkt
 - voor bepaalde zones kan de bestemming wijzigen, bv. van agrarisch gebied naar natuurgebied
- het nieuwe 'bestemmingsplan' moet nog opgemaakt worden, dus niet het voorwerp van de publieke consultatie over 'startnota'
 - over het ontwerpplan zal een 'openbaar onderzoek' georganiseerd worden

► Wat met de **waardevermindering** van mijn grond als de bestemming wijzigt?

- specifieke schaderegelingen zullen van toepassing zijn
 - planschadevergoeding: als nieuwe bestemming bebouwing onmogelijk maakt en aan bepaalde criteria voldaan is
 - kapitaalschadevergoeding: voor eigenaars van landbouwpercelen die herbestemd worden naar natuur/bos/groen
 - gebruikersschadevergoeding: voor gebruikers van landbouwpercelen die gebruiksbeperkingen opgelegd krijgen

Vaak gestelde vragen

► Welke percelen zullen herbestemd worden naar natuurgebied?

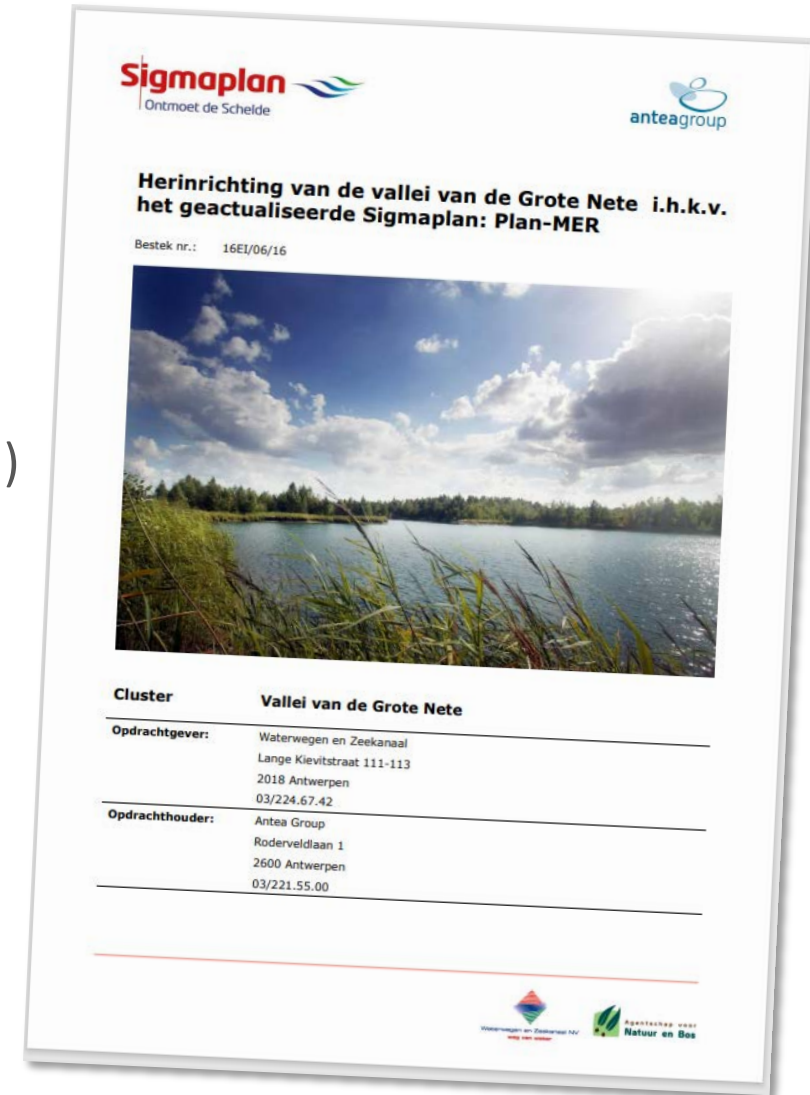
- nog niet bepaald op perceelsniveau in de startnota
- pas in planfase wordt voorstel van bestemmingen op perceelsniveau uitgewerkt
- in principe: alle percelen die nodig zijn voor de realisatie van het Sigmaproject, de realisatie van de Natura 2000-doelen en het behoud en de ontwikkeling van een aaneengesloten en robuuste natuurlijke structuur in het van nature overstroombare valleigebied

► Wat met de woningen binnen het plangebied?

- indien bestemming niet wijzigt van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied blijven de basisrechten voor zonevreemde woningen uit de VCRO ongewijzigd van toepassing
 - verbouwen en uitbreiden tot 1000 m³, herbouw mogelijk
- indien bestemming wijzigt van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied worden de basisrechten die gelden in ruimtelijk kwetsbaar gebied van toepassing.
 - enkel verbouwen binnen bestaand volume, geen herbouw mogelijk (tenzij na brand)
- woningen met hoge erfgoedwaarde
 - mogelijk opnemen binnen specifieke bestemmingen 'gemend openruimtegebied met cultuurhistorische waarde'

Vaak gestelde vragen

- ▶ Wat zijn de effecten van de uitvoering van het **Sigmaproject**?
- ▶ Hoever gaat het water komen bij overstromingen?
- ▶ Hoeveel zal het grondwater stijgen?
- ▶ Gaat er vervuild water overstromen?
 - niet het voorwerp van de milieubeoordeling over het RUP
 - deze effecten zijn reeds uitvoering onderzocht in het (goedgekeurd) milieueffectenrapport voor het Sigmaproject (2016)
 - relevante conclusies uit eerder milieuonderzoeken zullen meegenomen in plan-MER voor het RUP, maar géén herhaling of nieuw onderzoek over impact op projectniveau
 - voorwerp van openbare onderzoeken over omgevingvergunningsaanvragen voor uitvoering Sigmaproject

Consulteer het plan-MER via
<https://omgeving.vlaanderen.be/mer-dossierdatabank>

AANKONDIGING RAADPLEGING BEVOLKING
GRUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug
Op 17 december 2021 heeft de Vlaamse Regering de startnota over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug' goedgekeurd. Het voorgenomen plan is gestuurd in Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg en Nijlen.

Over de startnota wordt de bevolking geraadpleegd. De startnota vindt u op de website grupsomgeving.vlaanderen.be/fr/grotenete. Vanaf 25 januari tot en met 25 maart 2022 ligt de startnota ter inzage bij:

- de gemeenten Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg en Nijlen
- het Departement Omgeving, in het Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel.

Op dinsdag 15 februari 2022, van 19u tot 20u30, vindt er een publiek participatiemoment plaats in de vorm van een webinar. Vooraf inschrijven is noodzakelijk en kan via het telefoonnummer 02/553.38.00 of online via de website van het Vlaamse Departement Omgeving. Tijdens de infosessies wordt de startnota toegelicht en kan u vragen stellen aan de opstellers van het plan.

Inspraakreacties kunnen worden ingediend tot uiterlijk vrijdag 25 maart 2022 via de website van het Vlaamse Departement Omgeving. Reageren kan ook per brief. Overhandig uw brief tegen ontvangstbewijs bij de gemeenten Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg of Nijlen of verzuur hem naar Departement Omgeving, afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 7, 1000 Brussel.

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

**Vlaamse
overheid**

omgeving.vlaanderen.be